

ΤΟ ΣΗΜΕΙΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ
ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

(Κατὰ τὴν «Εισαγωγὴν εἰς τὰς Ἁγίας Γραφάς» τοῦ Ἀδριανοῦ)

ΜΤΟ
ΧΑΙΑ Β. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ
Ομότιμου Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Α. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Ἡ ἀνάγνωση τῆς Ἁγίας Γραφῆς εἶναι ἕνας ἐλλογινοπατριστικός ὄρος, παρεχόμενος ἀπὸ τὴν Κανὴ Διαθήκη («ὅτι γὰρ γνώσεως ἂ ἀναγνωστικῆς»· Πράξ. 8,30) καὶ περιλαμβάνει τὴν ἔννοια τῆς κατανοήσεως, δηλαδὴ τῆς ἐπιγνώσεως. Ἡ ὁρθὴ κατανόηση τῆς Ἁγίας Γραφῆς ἐκρίνεται, πάντοτε, ὡς ἀπολύτως ἀνεγκλιὰ ὑποχρέωση τοῦ χριστιανοῦ πρὸς ἀποκοπήν τῶν λαθῶν καὶ τῶν παρανοήσεων. Ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, μεταξὺ ἄλλων ἐκκλησιαστικῶν προσωπικιστῶν τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας, θεωροῦσε ὅτι ἡ ἀγνοια τῆς Ἁγίας Γραφῆς εἶναι τὸ αἴτιον ὄλων τῶν κακῶν «πάντων τὸ αἴτιον τῶν κακῶν τὸ μὴ εἶδέναι τὰς Γραφάς»¹.

Οἱ ἀρχαῖοι, οἱ μέθοδοι καὶ ἡ πρακτικὴ τῆς ἀναγνώσεως-κατανοήσεως, δηλαδὴ ἡ Ἐπιγνηστικὴ ἀποτελοῦν σπουδαία δραστηριότητα, ἐπειδὴ καθοδηγοῦν στὸ ἀποτέλεσμα, δηλαδὴ στὴν ὁρθὴ ἐπιγνώση. Τοῦτο ἀπαιτεῖται, ἐπειδὴ τὸ ἔργο τῆς ἀναγνώσεως-κατανοήσεως τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ ἰδιαιτέρως τῆς Παλαιῆς Διαθήκης ἔσεν εἶναι γὰρ διαφόρους λόγους πάντοτε εὐχερῆς.

Ἡ κύρια δυσχέρεια τῆς κατανοήσεως τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ὁφείλεται στὴν ἀνθρωπολόγησι καὶ ἀνθρωποποιοῦσιν σημειολογία, μὲ τὴν ὁποία διατυπώνονται τὰ ἀφορώντα στὸ Θεό. Τὸ παλαιαδιαθηκικὸ σημειολογικὸ σύστημα ἀναγνωστικῶς ἐπιπολεῖται, γινεται πρὸς τὸν παλαιόκοσμον, ἐπειδὴ ἐπιτελεῖται ὑποστηρικτικὴ ἐξέλιξη τῶν μνημονευομένων στὴν Π.Δ. μὲ τὰ ἀναφερόμενα στὴ μωλολογία. Ὁ κίνδυνος αὐτός ἦταν ἤδη συνειδητός, ὅταν, τὸν 4ον αἰῶνα μ.Χ., ὁ Μ. Ἀθανάσιος ἔγραψε ὅτι ἡ κατὰ γράμμα κατανοήσι τῆς Π.Δ. ὀδηγεῖ σὲ «ἀθέτους διασημίας»².

1. PG 62,361.

2. Μ. Ἀθανασίου (ἑαφέ). Ἐπιμνήσι εἰς τὸ κατὰ Μάρτιον Ἀποστάματα. Βιβλιοθήκη Ἐλλήνων Πατέρων καὶ Ἐκκλησιαστικῶν Συγγραφέων, ἐκδ. Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τ. 35. Ἀθῆνα 1964, σ. 29^{α-β}.

Υποδεικνύων τῆ μη γεννησμένην ιστορικολογικότητα ἀνάγκωσῃ τῆς Π. Δ. ἀλλά και τῆς Κ. Δ. ἀπὸ τοῦς χωρο-πονοῦς.

Τὸν 5ο μ. Χ. αἰῶνα, ὁ ἐκκλησιαστικὸς συγγραφεὺς Ἀδριανὸς συνέκριψε χρη-στικὸ ἐργασίῳ πρὸς ἀποστολῆ τῶν προβλεπτικῶν κατανοήσεως τῆς Π. Δ. και τὸ ἀνήκασε «Βίσιων τῆ εἰς τὰς Ἀγίας Γραφάς» (PG 98, 1273-1312). Τὸν 8ο αἰῶνα ὁ πατριάρχης Φώτιος ὁ Μέγας ἀξιολόγησε τοῦτο μετ τῆ φράση «χρηστικὸς τοῖς εἰς-οργασίῳς ἢ βίβλος». Μὲ αὐτὸ ἐργασίῳσθηκε ἕνας χρηστικὸς ὁδηγὸς θεωρητικῶς κατανοήσεως τοῦ ἀθρωποκεντρικῶς λόγιου και τῶν γλώσσων σχημάτων, μετὰ ὅποια διατυπώνεται ἡ θεία παρουσία και δοκῆ στὰ βιβλία τῆς Π. Δ. Τὸ ἔργο αὐτὸ περιλαμβάνει ἐπιλεγμένην ἐκθεσὶ τοῦ γλωσσικῶ θρησκου τῆς Ἑλληνικῆς Π. Δ., τῶν ἑξομνηκωντα, εἶναι δὲ ἰδιαιτέρως προκτικὸ λόγῳ τῶν πολλῶν παρα-δειγμάτων, τὰ ὅποια παρατίθενται σ' αὐτό.

Ἐπεδείξα νὰ ἀσχυλῶρθῶ μετ τῆς πολυάριθμης λειπόμενης τοῦ ἔργου, ἐπισθῆ φρονῶ, ὅτι εἶναι, ἰδιαιτέρως σήμα, ἀναγκαῖο συμπλήρωμα σὲ ὅσα θεωρητικῶς ἐξέθεσα ἀλλοτε περὶ τοῦ ἀθρωποκεντρικῶς χωρο-τῆρος τῆς γλώσσας τῆς Π. Δ. και τῆς μεθόδου τῆς θεωρητικῶς νοήσεως, τὴν ὅποια προέτεταν και ἐξηγήμασαν οἱ δια-πρεπεῖς ἀρχαῖοι Ἑλληνικὸς τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ σημειολογία τῆς μεταφράσεως τῶν Ἑξομνηκωντα, ἐπὶ τῆς ὁποίας προ-φωκὸ στρεφίεται ὁ Ἀδριανὸς, εἶναι φαινομενικῶς μόνον ἑλληνικῆ, οὐσιαστικῶς δὲ ἑλληνοδερμική, ἐπισθῆ ἀποδοῖε σημετικῶς ἐκφράσεις και ἔνοιες. Ἡ σημειολογία τῆς Π. Δ., ὅσον ἡ μασωρητικῆ ὅσον και ἡ ἀξιοσημνη και ἡ ἑλληνικῆ τῶν Ἑξο-μνηκωντα, χωρο-τρεφίεται ἀπὸ ὅ,τι διναίμεθα νὰ ὀρίσωμε ὡς σωματοκεντρικῆ και ψυ-χοκεντρικῆ παραστατικῶτητα, ἐπισθῆ εἶναι προφανῶς τὸ «κτικολογικὸ ὑπόδεικρο τοῦ ἀθρωποκεντρικῶς σωματος και τῆς ψυχῆς».

Παραθετικῶς, ἄς σημειωθεῖ ὅτι ἡ συνάντησῃ τοῦ Τουδαίου μετ τὸν Ἑλλη-νοκὸ ἔγνε μετ πρωτοβουλία και ἐπιδοκῆ τοῦ πρῶτου. Για νὰ νὰ ἐπιτευθεῖ τοῦτο, ὁ Τουδαίος ὑποχρεώθηκε νὰ προσαρμωθεῖ, κατὰ τὸ δυνατόν, στὶς ἀπαιτήσεις τῆς ἑλληνοκῆς διανοίας. Πράξεται πρὸς τῆς γνωστῆς στῆ μεταφραστικῆ θεωρία πρῶ-τικῆς προσαρμῆς (accolation).

Πρέπει νὰ ὑπομνησθεῖ, ἐπίσης, ὁ γενικὸς κανὼνας, σύμφωνα μετ τὸν ὅποιο τὸ κτικολογικὸ ὑπόδεικρο τῆς πρωτογενῶς ἀθρωποκεντρικῆς γλώσσας ἔχει γενικῆ ἰσχύ. Ἀπὸ αὐτὸ, ὁ ἀθρωποκεντρικὸς ἀνιχθῆ, χιλίες πρῶν, ἀπὸ τὴν εἰκόνα στῆ ἀνηρημένη ἔνωια, μετ ἀποτέλεσμα, οἱ νοηματικῶς παραστάσεις νὰ περιδληθῶν τῆ μορφή πε-ριγραπτῶν παραστάσεων ἀπὸ τὸν κόσμο τῶν ἀντικειμένων, λ.χ. τὸ δένδρο, ἡ τὸν ἄνεμο. Ὅτῳ φαίνεται ὅτι ἀπὸ τὴν περιγραπτῆ παραστάσῃ τοῦ δένδρου (αἰλιά και

αἰλῶν) οἱ σημετικῶς γλῶσσας και μάλιστα ἡ ἑξομνη ἀνιχθῆσαν στῆν ἔνωια τῆς δυνάμεως (αἰν) και τῆς παντοδυναμίας και ἀπὸ αὐτὸ προσδιορίσαν τὸ Θεὸ ὡς ἑ-λῶσῃ και ἈΔ. Ἡ δὲ ἑλληνικῆ ἀπὸ τὴν αἰσθητῆ, ἄν και μετ ὅσα, περὶ κτικῶν τα τοῦ πνεύματος (ἀέρος) ἀνιχθῆ, στὸν προσδιορισμὸ τῆς ἔνωιας τοῦ Θεοῦ ὡς πνεύματος (πρόβ. «Πνεῦμα ὁ Θεός»).

Ἡ διατύπωσῃ τοῦ ἀνεκτικῶ του κόσμου τῶν ἑνωιῶν και τῶν ἀντιλήψεων πα-ρήκται ἀλλοτε δι' ἀποφάσεως και ἄλλοτε διὰ προσθήκης ἐνωιολογικῶν στοι-τικῶν στὸ συγκεκριμῆνο ἀντικείμενο τοῦ φυσικῶ κόσμου. Ἡ χρηστικῆ μεταφρά-στικῆ τῆς ἀνηρημένης χρίσεως συνιστᾶ ἀναγκωτῆ, τῶν συγκεκριμῆνων νομα-στικῶν στῆ σάθη, τῶν ἑνωιῶν και ἰδεῶν. Μὲ αὐτῆ τὴν αὐτόματῃ, ἄν ἔλεγα, νο-ρητικῆ διαδικασία δημουρεῖται ἡ ἀπόδοσῃ τῶν ἐσωτικῶν συναστίσεων τοῦ ἀν-τικειμενικῶ κόσμου ἡ τοῦ κόσμου τῶν ἀντικειμένων στὸ χῶρο τῆς ἀνηρημένης ἀν-θρωποκεντρικῆς διανοίας. Μὲ αὐτὴν τῆ διαδικασία, ἡ περιγραφικῆ γλώσσα ἡ, ὅπως ὀνο-μάζεται, ἡ γλώσσα τοῦ μύθου πρῆεται σὲ σημειολογικῆ γέφυρα, μέσω τῆς ὁποί-ας ὁ ἀθρωποκεντρικὸς μεταδίνει ἀπὸ τὴν περιγραφή τοῦ κόσμου τῆς ἀντικειμενικῆς πραγματικῶτητας στῆν ἔνωια τοῦ, τῆς σχέσεως τοῦ κ.λ.π.

Ὡς καταλείδα τοῦ ἔργου τοῦ (στ. 1309 και 1312) ὁ Ἀδριανὸς διατύπωσε σὲ ἔξη σημεία τὴν προτεινόμενην διαδικασία γιὰ τῆ διδακαλία τῆς Ἀγίας Γραφῆς. Θεωρεῖ πρῶ-τικως, ὅτι ἀρκῶναι νὰ ἐπιτάξεται ἡ προσοχή τῶν μαθητῶν («τὴν δύναναν ἐπιστῶν») στὰ θέματα τῶν κειμένων («τῶν ῥήσεων ὑποθέσεων») μετὰ νὰ προσφῆται ἡ κατὰ λέξιν ἐξηγησία, ὡς τε νὰ σχηματῆται τὸ σύνολο τοῦ νοημα-τῶς τῶν λόγων, ὡς νὰ μετ ὑπῆρχε τὸ νόημα («ὡς ἄν, διανοίας μετ ὑπαρχούσης, ἡ δὲ τῶν λόγων πλάξαιτο σύστασις»). Για νὰ ἀποσαρηνισθεῖ τὴν προτεινόμενην δια-δικασία, ἀναφέρεται στὸ παράδειγμα τοῦ πρῶτοβουλῆ τοῦ πλοίου, ὁ ὅποιος ἔχει δυνάμει, ἀναφέρεται στὸ παράδειγμα τοῦ πρῶτοβουλῆ τοῦ πλοίου, ὁ ὅποιος ἔχει κατὰ νόον τὸν ποσορισμὸ τοῦ πλοίου και συντονίζει πρὸς αὐτὸν ὄλες τῆς ἐνέργειας τοῦ. Τὴν ἐφαρμογή τῆς κριτικῆς αὐτῆς ἀρχῆς μεταφέρει στῆν ἐξηγησία τῆς Ἀγίας Γραφῆς, ἐπισθῆ, ὅπως ἀποδοκῆ, ὅταν δὲν ὑπάρχει σαφῆ σκοπός, πρῶ-τικῶν τυχαῖες και ἀσυνάφῃτες ἐξηγητικῶς.

Ἐποταμῶν, ἐπίσης, τὴν ἀναγκαῖότητα ὑπόφῆως ὁδηγοῦ τῆς ἀνηρημένης τῆς Ἀγίας Γραφῆς. Ἐπιταμῶν, πᾶν, τὴν ἐμπειρία ἀπὸ τὴν πλεῖστη εἰς πλοῖ-ου, ὅταν αὐτῆ γίνονται ἀπὸ πρῶτο, που ἀρκῶναι τὰ φυσικῶματα προδῆγματα τοῦ δρομολογίου και χρειάξεται νὰ τοῦ ἐπιστημῶνται τὰ δυσχερῆ σημεία τῆς πορείας ἀπὸ ἐμπειρο πλοῖο. Συμπεραίνει δὲ, ὅτι ὁ διδάσκων τῆ Ἰσχυρῆ ὀφείλει τὴν κατεύ-θυνση που πρέπει νὰ λάβει ἡ σάθη τῶν μαθητῶν («τὴν τῆς ἐσωτῶν διανοίας ἐπι-δοῦναι ποτήν»).

3. Βλ. Ἡ. Β. Οικονόμου, «Ἡ γλώσσα», ΕΦΕΣΙΑ 32 (1997) 265-279 και ἰδιαιτέρως σελ. 275 ἔξ.

του), (γ) να βοηθητῆ-σῆ διάγνωση τῶν τῶν, καὶ (δ) νὰ ἐπιδώκει τὴ σαφήνεια τῆς κατὰ λέξιν ἐρμηνείας.

Θεωρεῖ, τάρτον, ὡς αὐτονοήτο, ὅτι εἶναι ἀπορριπτεῖα ἡ ἐρμηνεία τῆς Πραφῆς χωρὶς μέθοδο καὶ χαρακτηριστρεῖε τὴν ἀμέθοδη ἐρμηνεία ἀεροδρασία («ἴπτασθαι μετῖν, ἀλλὰ μὴ δι' ὁδοῦ βαίνειν προβεβήμενος»).

Ἰστορημαμίζει, ὡς τέταρτο, ὅτι στὴν ἐρμηνεία πρέπει νὰ ὑπάρχει μεθοδολογικὴ συνέπεια μετὰ ἐμμονῆς («γενναίως ἔχουσαι καθόλου τῆς ἀκολουθίας»), γνὰ νὰ ἀνοκληρωθεῖ ἡ ἀκριβὴς ἔννοια.

Ἰποδεικνύει, ὡς πέμπτο, ὅτι ἡ ἔννοια τῶν συγκεκριμένων (κρητῶν) πρέπει νὰ τίθεται μετ' τὴν τάξην τοῦ σώματος, ἐνῶ τῶν θεωρητικῶν, σὲ σχῆμα τοῦ ἀφοραῖ σὸ σῶμα.

Σημειώνει, ὡς ἕκτο, ὅτι οἱ προφητεῖες ἔχουν γραφεῖ σὲ περὶ λόγο («λογιζῶν»), ὅπως τοῦ Ησαίου, τοῦ Ἰερμίου, ἢ ἐμμέπως, ὅπως οἱ Ψαλμοὶ τοῦ Δαυιδ καὶ τὰ ὑπόμνητα στὰ βιβλία τῆς Ἐξόδου καὶ τοῦ Λευτερονομίου. Ὅσα εἶναι ἐμμέπως καὶ παραδεδόχικαν μετὰ ὠδῆς δὲν εἶναι ποτὲ προφητεῖα («οὐκ ἄν ποτε εἴη προφητεία»), ὅπως συμβαίνει στὰ λαμπὰ ἐμμέπως τῶν βιβλίων τοῦ Ἰωὴ καὶ τοῦ Σολομῶντος.

Ὁ Ἄδριανὸς προσθέτει τὰ τρία, κατ' αὐτόν, γνωρίσματα («ιδιώματα») τοῦ χαρακτηριστοῦ τῆς ἐβραϊκῆς γλώσσας καὶ τὰ ἐξετάζει μετὰ βάση τὴ σημειολογία τῆς ἀλεξανδρινῆς κοινῆς ἐλληνικῆς, ὅπως αὐτὴ χρησιμοποιήθηκε ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους-κοντα (Ἰουδαίους) μεταφραστές τῆς Π. Δ. Τὰ τρία τμήματα τοῦ ἔργου εἶναι: (α) Τὸ τμήμα τῆς σημειολογίας τῶν διανοημάτων («ἐπὶ τῆς διανοίας»), (β) Τὸ τμήμα τῆς Σημασιολογίας/ Σημασιολογίας («ἐπὶ τῆς λέξεως») καὶ (γ) Τὸ τμήμα τῆς σύνταξης («ἐπὶ τῆς συνθέσεως»).

Ἡ διαπραγματεύση τῶν ἀνωτέρω γίνεται μετὰ ταξινομημένες διακρίσεις τῆς διδασκῆς σημειολογίας καὶ πολλαπλά παραδείγματα, προσεχόμενα ἀπὸ τὰ βιβλία τῆς Π. Δ. Ἐλάχιστα προσέχονται ἀπὸ τὴν Καινὴ Διαθήκη. Τοῦτο ὀφείλεται προφανῶς στὸ γεγονός ὅτι ἡ σημειολογία τῆς διαστέλλεται ἀπὸ τὴ σημειολογία τῆς Πλαισίας. Ἡ Καινὴ Διαθήκη εἶναι συνεπαιγμένη μετὰ βάση τὴ σημειολογία τῆς ὁμοιομυθίας, τότε, ἐλληνικῆς γλώσσας, ὑπάρχουσες δὲ ἀποκλίσεις ὁφείλονται στὴν ἐπιόραση τῆς παλαιοδιαθρηκτικῆς σημειολογίας. Στὴς περσιτώσεις αὐτὲς ὁμολώμε μετὰ ὑπόρξεως σημεσιολογίας στὸ κείμενο. Πρέπει νὰ ὑπογραμμισθεῖ ὅτι ἡ ἔκφραση τῶν νοημάτων τῆς Καινῆς Διαθήκης, διὰ μέσου τοῦ ἐλληνικοῦ λόγου, συνστὰ θεμελιώδεις γνώρισμα τοῦ χριστιανικοῦ λόγου, ὁ ὁποῖος, κατ' ἀντιδιαστολήν πρὸς τὴ μεταφραση τῶν Ὁ. συνδέθηκε, **πρωτογενῶς** καὶ ὄχι δευτερογενῶς διὰ μέσου μεταφρασε-

4. Ἡ παλαιοδιαθρηκτικὴ ἐπιστήμη θεωρεῖ ὅτι καὶ οἱ προφητεῖες διατυπώθηκαν σὲ ποητικὴ μορφή, ἔχον ἐρηκτὴ μέτρο.

ως, ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Ἰησοῦ καὶ τῶν ἀποστόλων καί, δι' αὐτῆς, μετὰ τὴν ἐλληνικὴ σκέψη. Ἡ πρωτογενὴς σχέση ἔχει ἀναντακτάτατο κλῆρος: κάθε μεταφορά τῆς σὲ ἄλλη γλώσσα πρέπει νὰ θεωρεῖται ὅτι γίνεται **κατ' ἀφορὰν ἀνονομίας καὶ πάντοτε κατ' ἀναφορὰν πρὸς τὸ ἐλληνικὸν κείμενον**. Πεντικῶς, κάθε ἐργεῖσμα γλωσσικοῦ ἀπελθίνισμοῦ τῆς Καινῆς Διαθήκης καὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ εἶναι ἐπικιδῶνο, ἐπειδὴ εἶναι δυνατὸν νὰ ὀδηγήσει σὲ λαθάνουσα ἢ σκόπημα παραχρῆσῆ τῆς ἀρχικῆς ἐκφράσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Τὸ χρησιμοποιούμενο ἀπὸ τὸν Ἄδριανὸ κείμενο τῶν Πραφῶν, κατὰ τὴν ἐκδοση τῆς Παρολογίας τοῦ Migne, παρουσιάζει πλήθος ἀποκλίσεων ἀπὸ τὴ μετὰφραση τῶν Ἑβραίων-κοντα (βλ. τὴν κριτικὴ ἐκδοση τοῦ Ralfs) καὶ παρέχει βάσιμες ὑπόνοιες, ὅτι ὁ Ἄδριανὸς χρησιμοποιήσε καὶ ἄλλες ἀρχαῖες μεταφράσεις. Οἱ ἀποκλίσεις, νομίζω, ὅτι ὀφείλονται στὸς ἰδίους λόγους, τοὺς ὁποῖους ἐπιστήματα, τὸ ἔτος 1962, στὴ συντομὴ ἔρευνά μου στὴν Ἀ. ἐπιστολὴ τοῦ Κλήμεντος⁵. Μία ἀποκλειστικὴ ἔρευνα τοῦ θέματος θὰ δείξει, ἂν στὴν περίπτωση τοῦ Ἄδριανοῦ ὑπόσταται καὶ ἄλλοι.

Β. Ἡ ΣΗΜΕΙΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΔΙΑΝΟΗΜΑΤΩΝ

Ἡ Σημεσιολογία τῆς Π. Δ. ἀλλὰ καὶ ὑπομμένων, προφανῶς ἐπηρεχόμενων ἀπὸ τὴν παλαιοδιαθρηκτικὴν σημειολογία, περσιτώσεων τῆς Καινῆς Διαθήκης ὀνομάζονται ἀπὸ τὸν Ἄδριανὸ «ἀρχὴ τῶν ἐπὶ τῆς διανοίας». Θεωρεῖ προφανῶς τῆς λέξεως ὡς τὴν ἀφετηρία («ἀρχὴν») ἐκφράσεως τῶν ἐνοσιῶν.

Τὸ πρῶτο κεφάλαιο ὀνομάζεται, ὅπως σημειώθηκε προηγουμένως, «ἀρχὴ ἐπὶ τῆς διανοίας» καὶ ἀναφέρεται στὴ σημειωτικὴ, δηλαδὴ στὸν παλαιοδιαθρηκτικὸ πρῶτο διατυπώσεως τῶν θεῶν ἰδιότητων καί, κυρίως, τῶν θεῶν ἐνεργειῶν στὴν ἰστορία τοῦ ἀνθρώπου. Οἱ ἔνοιες τῶν διαφορῶν ἐνεργειῶν σχηματίζονται μετὰ βάση τὰ προσοιδάζοντα στὸν ἀνθρώπο («ἀπὸ τῶν ἡμῖν προσοδόντων»). Τὸ σημειολογικὸ ὄνομα διακρίνεται στὴς ἀκλόνοβες δεκαπέντε ὁμάδες: (α) τὰ μέλη τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος («ἀπὸ τῶν μελῶν»), (β) οἱ κινήσεις τοῦ ἀνθρώπου («ἀπὸ κινήσεως»), (γ) οἱ συναισθηματικῆς του καταστάσεις («ἀπὸ κινήσεων ψυχικῶν»), (δ) οἱ σωματικῆς κινήσεις («ἀπὸ κινήσεων σωματικῶν»), (ε) οἱ ψυχικῆς διαθέσεις καὶ καταστάσεις του («ἀπὸ παθῶν ψυχικῶν»), (στ) οἱ σωματικῆς καταστάσεις («ἀπὸ παθῶν σωματικῶν»), (ζ) οἱ ἀνθρώπινες διαθέσεις («ἀπὸ διαθέσεως»), (η) οἱ κοινωνικῆς ἀντιλήψεις («ἀπὸ κινήσεων δοξῶν»), (θ) τὰ ἔξωμάματα («ἀπὸ ἀξιώματων»).

5. Ἡλ. Β. Οικονόμου. «Τὸ κείμενον τῆς Πλαισίας Διαθήκης κατὰ τὴν Ἀ. Κλήμεντος», Θεολογία ΔΤ' (1962) 610-626.

(1) οι άνθρωπινες δραστηριότητες («ἀπὸ ἐπιτηδεύματων»), (2α) οι τόποι («ἀπὸ τόπων»), (2β) ἡ ἐνδιαιτασία («ἀπὸ τροφισμῶν»), (3γ) οἱ συνήθειες («ἀπὸ ἐθῶν»), (4δ) τὰ σχήματα («ἀπὸ σχημάτων») καὶ (5ε) ἀλόγηρη ἢ βιολογικῇ ὑπερῆ του ἀνθρώπου («ἀπὸ τοῦ ζώου»).

Οἱ μνημονευθεῖσες ἀνάλογες ἀναλυτικῶς ἀποσαφηνίζονται μὲ παραδείγματα χρήσεώς τους στὴν ἐβραϊκῆ Π. Δ. τῶν ἐβραϊστικῶν ἰουδαίων μεταφραστῶν τοῦ 3ου π. Χ. αἰῶνα.

8α. Ἐννοίες σχηματιζόμενες μὲ τὴ σημειωτικῆ τῶν μελῶν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος.

Στὰ παραδείγματα περιλαμβάνονται ποικιλιότητες μεταφορικῆς χρήσεως τῶν ἀκόλουθων μελῶν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος: τῶν *δακτύλων*, τῶν *ὀφθαλμῶν*, τοῦ *στόματος*, τοῦ *προσώπου*, τῶν *χειρῶν* (ἰδιαίτως τῆς *δεξιᾶς*) καὶ τῶν *ποδῶν*. Παραδείγματα:

«*Τὰ δάκτυλα αὐτοῦ* [τ. ἔ. τοῦ Θεοῦ] *ἐξέτάξει τοὺς υἰοὺς τῶν ἀνθρώπων*» (Ψαλμὸς 104,4).

«*Οἱ ὀφθαλμοὶ Κυρίου ἐπὶ δικαίους*» (Ψαλμὸς 33,16).

«*Στόμα Κυρίου ἐλάλησε πάντα*» (Ψαλμὸς 1,20. 58,14).

«*Ἄγαθός μοι ὁ νόμος τοῦ στόματός σου*, [Κύριε]» (Ψαλμὸς 118,72).

«*Ἦ μὴν ἐξελύσεται ἐκ τοῦ στόματός μου δικαιοσύνη*» (Ψαλμὸς 45,23).

«*Πρόσωπον Κυρίου ἐπὶ ποταμῶν κακά*» (Ψαλμὸς 33,17).

«*Ἐπῶνον τὰς χεῖράς σου* [τ. ἔ. Κύριε] *ἐπὶ τὰς ὑπερηφανίας αὐτῶν*» (Ψαλμὸς 73,3).

«*Δεξιὰ Κυρίου ἐποίησε δύναμις*» (Ψαλμὸς 117,16). Τὸ δεξιὸ χεῖρ, προφανῶς, λόγῳ τῆς ἀναπτυσσόμενης ἐπιθετικότητας ἢ δεξιότητάς⁶ θεωρεῖται «τιμιώτερον» καὶ γι' αὐτὸ χρησιμοποιεῖται γιὰ νὰ δηλώσει τὰ «κρίεττα».

«*Προσκυνήσωμαι εἰς τὸν τόπον οὗ ἔστησαν οἱ πόδες αὐτοῦ* [τ. ἔ. τοῦ Κυρίου]» (Ψαλμὸς 131,7).

Ἐκτός ἀπὸ τὰ ἀνωτέρω, υπάρχουν καὶ ἄλλα παρόμοια. Μὲ αὐτὰ διατυπώνει ἡ Ἐβραϊκῆ γλώσσα τῆς Π. Δ. τὴ θεία δοξασία, κατὰ λέξιν «σωτηρία», ἢ τὴ θεία τιμωρία.

8β. Ἐννοίες σχηματιζόμενες μὲ τὴ σημειωτικῆ τῶν πέντε αἰσθήσεων τοῦ ἀνθρώπου.

Τὰ παραδείγματα ἀναφέρονται σὲ περιπτώσεις χρησιμοποίησης τῶν αἰσθήσεων τῆς δράσεως, τῆς ἀκοῆς, τῆς ἀσφήςσεως καὶ τῆς γύσεως.

6. Ἀμφότεροι οἱ ἐβραϊστικοὶ ὄροι δηλώνουν τὴν κατασκευὴ ἢ τὸ ἔργο. τοῦ ἐκδηλώνεται μὲ τὸ δεξιὸ χεῖρ.

Παραδείγματα:

(*Ὁραση*) «*Ἐπέβλεψεν ἐξ οὐρανοῦ ὁ Κύριος, εἶδε πάντας τοὺς υἰοὺς τῶν ἀνθρώπων*» (Ψαλμὸς 32,13).

(*Ἀκοή*) «*Φωνὴ μου πρὸς Κύριον ἐκέκραξα, καὶ ἐπήκουσέ μου*» (Ψαλμὸς 3,5).

«*Κύριος εἰσακούσεται μου*» (Ψαλμὸς 4,4).

(*Ὁσφρηση*) «*Ὁσφράνθη Κύριος ὀσμὴν σωῶσάς*» (Γενέσεως 8,21).

(*Ἀφή*) «*Ἐξέστρεψεν τὴν χεῖρά σου*» (Ψαλμὸς 143,7).

«*Ἄψαι τῶν ὀστέων αὐτοῦ*» (Ἰωβ 2,5).

«*Χεῖρ Κυρίου ἡ ἀψαμένη μου*» (Ἰωβ 19,21).

«*Ὁ ἀπτόμενος τῶν ὀστέων, καὶ καπνίζονταν*» (Ψαλμὸς 103,32).

«*Ψηλαφήσω πάσαν τὴν δόξαν τῆς γῆς ἐκείνης*» (Ζαχαρίου 3,9).

(*Τεση, βρώση*) «*Μὴ πάγωμαι κρέας παύων*» (Ψαλμὸς 49,13). Πρβλ. (ὁ Κύριος) «*ἐγὼ βρώσω ἔχω φαγεῖν ἦν υἱεῖς οὐκ οἶδάτε*» (κατὰ Ἰωάννην 4,32).

«*Ἐμὸν βροῦμά ἐστιν, ἵνα ποιῶ τὸ θελημα τοῦ Πατρός μου*» (κατὰ Ἰωάννην 4,34).

Πρέπει νὰ σημειωθεῖ ὅτι ἡ ἀποραγιαία παρουσία τοῦ Θεοῦ ἐκφράζεται μὲ σχῆμα ὑπερβολῆς ὡς *πύση*: «*Ἐπέδη ἐπὶ χειροῦμα, καὶ ἐπετάθη*» (Ψαλμὸς 17,11).

8γ. Ἐννοίες σχηματιζόμενες μὲ τὴ σημειωτικῆ τῶν συνασθηματικῶν καταστάσεων τοῦ ἀνθρώπου («ἀπὸ κινήσεων ψυχικῶν»).

Τὰ παραδείγματα ἀναφέρονται στὴ χρησιμοποίηση σημειολογίας σχετικῆς μὲ τὴς ἀνθρώπινες ψυχικῆς καταστάσεις.

Παραδείγματα:

(*Θυμὸς, ὀργή*) «*Κατεπάτησα αὐτοὺς ἐν τῷ θυμῷ μου, καὶ κατέβλασα αὐτοὺς ἐν τῇ ὀργῇ μου*» (Ψαλμὸς 63,9).

«*Κύριε, μὴ τῷ θυμῷ σου ἐλεῆξής με, μηδὲ τῇ ὀργῇ σου παλέσσης με*» (Ψαλμὸς 6,2).

8δ. Ἐννοίες σχηματιζόμενες μὲ τὴ σημειωτικῆ τῶν κινήσεων τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος («ἀπὸ κινήσεων σωματικῶν»).

Στὰ παραδείγματα ἀναφέρονται μόνον ἡ ἔγερση καὶ ἡ βίαση.

Παραδείγματα:

(*Ἐγερση*) «*Ἀναστήτω ὁ Θεός καὶ διασκορπισθήτωσαν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ*» (Ψαλμὸς 67,2).

«*Ἐγέρθητι, Κύριε ὁ Θεός μου, ἐν προστάγματι ᾧ ἐνεβίω*» (Ψαλμὸς 7,7).

«*Ἵπόμενόν με εἰς ἡμέραν ἀναστάσεώς μου*» (Σαφονίου 3,8).

(*Βίαση*) «*Ἦκουσεν Ἰδοὺ τοῦ Θεοῦ περπατῶντος*» (Γενέσεως 3,8).

§ε. Έννοιες σχηματιζόμενες με τη σημειωτική των ψυχικών καταστάσεων του ἀνορθού («ἀπό παθῶν ψυχικῶν»)

Τὰ παραδείγματα ἀναφέρονται στις περιπτώσεις χρησιμοποιήσεως τῶν ψυχικῶν καταστάσεων τῆς μεταμέλειας, τοῦ περσασμοῦ, τῆς λήθης, τῆς γνώσεως, τῆς ἐξουσίας καὶ τῆς λύπης.

Παραδείγματα:

(**Μεταμέλεια**) «Μεταμελήθητι, φησὶν ὁ Θεός, ὅτι ἐπαίρησα τὸν ἀνθρώπου» (Γενέσεως 6,6):

(Περσασμός) «Ἐπέβαλεν ὁ Θεὸς τὸν Ἀδάμ» (Γενέσεως 22,1).

(Λήθη) «Ἐπέλαθου νόμου Θεοῦ σου, καὶ γὰρ ἐπιλήθησμαι τέκνων σου» (Ὡσηέ 4,6).

(Γνώση) «Νῦν ἔγνω ὅτι σοφῆ σὺ τὸν Θεόν» (Γενέσεως 22,12).

(Έξουσία) «Ἐξερυσήσω τὴν Ἰερουσαλήμ μετὰ λύγυος» (Σαφουρίου 1,12). «Ἄδαι, ποῦ εἶ;» (Γενέσεως 3,9).

(Λύπη) «Μὴ λυπεῖτε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον» (πρὸς Ἐφεσίους 4,30).

§στ. Έννοιες σχηματιζόμενες με τη σημειωτική τῶν σωματικῶν καταστάσεων («ἀπό παθῶν σωματικῶν»).

Τὰ χρησιμοποιούμενα παραδείγματα ἀναφέρονται στις καταστάσεις τοῦ ἀνορθοῦ σῶματος, συγκεκριμένως στὸ ὕπνο καὶ τὸ νυσταγμὸ.

Παραδείγματα:

(Έγρω) «Ἐξέγρηθη, ἵνα τί ὕπνοι; Κύριε;» (Ψαλμὸς 43,24).

«Ἐξέγρηθι ὡς ὁ ὕπνων Κύριος» (Ψαλμὸς 77,65).

(Νυσταγμός) «Ὁὐ μὴ ὑπνώσῃ οὐδὲ νυστάξῃ ὁ φυλάσσων τὸν Ἰσραὴλ» (Ψαλμὸς 120,4).

§ζ. Έννοιες σχηματιζόμενες με τη σημειωτική τῶν ἀνθρωπίνων διαθέσεων καὶ συναισθημάτων.

Τὰ χρησιμοποιούμενα παραδείγματα ἀξιοποιῶν τὴ διάθεση τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἔχθρας:

Παραδείγματα:

(Άγάπη) «Ὁὐκ ἀδελφός ἦν Ἡσαΐ τοῦ Ἰακώβ;» (Μαλαχίου 1,2).

«Ἠγάπησα τὸν Ἰακώβ, τὸν δὲ Ἡσαΐ ἐμίσησα» (Μαλαχίου 1,2-3).

«Ἄγαπᾷ Κύριος τὰς πύλας Σιών ὑπὲρ πάντα τὰ σκηνώματα Ἰακώβ» (Ψαλμὸς 86,2).

(Ἐχθρα) «Ἐχθίλωσα τὴν Ἰερουσαλήμ καὶ τὴν Σιών ἕγγλον μέγισ» (Ζαχαρίου 8,2).

Τὸ σημειολογικὸ σύστημα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης

149

§η. Έννοιες σχηματιζόμενες με τη σημειωτική τῶν κοινωνικῶν ἀντιλήψεων («ἀπό κοινῶν διέψεων»).

Ὡς διδλικά παραδείγματα ἐφαρμογῆς χρησιμοποιῶνται ἡ μνηστῆρ, ἡ μνηστῆρ, τὸ δικέγγιο καὶ ἡ πατρότητα.

Παραδείγματα:

(Μνηστῆρ) «Μνηστρεύμαι δὲ ἐμαυτῷ εἰς τὸν αἰῶνα» (Ὡσηέ 2,21).

«Μνηστρεύμαι σε ἐν κρίσει καὶ ἐν δικαιοσύνῃ» (Ὡσηέ 2,19. Ἰερεμίου 3,8).

(Δικέγγιο) «Ἀντὴ οὐ γυνὴ μου, καὶ ἐγὼ οὐκ ἀνὴρ αὐτῆς» (Ἰερεμίου 3,19).

«Καὶ ἔδωκα αὐτῇ διδλιν ἀποστασίου» (Ἰερεμίου 3,8).

(Πατρότης) «Ἐγενόμην τῷ Ἰσραὴλ εἰς πατέρα» (Ἰερεμίου 38,9).

«Ἐργαία πτωτότοκος μου ἐστὶ» (Ἰερεμίου 38,9).

«Ἄντος ἐπικαλέσεταιί με. Πατέρα εἶ σὺ, καὶ γὰρ πτωτότοκον θήσομαι αὐτὸν» (Ψαλμὸς 88,27-28).

«Υἱὸς πτωτότοκος μου Ἰσραὴλ» (Ἐξόδου 4,22).

§θ. Έννοιες σχηματιζόμενες με τη σημειωτική τῶν ἀξιοματίων («ἀπό ἀξιοματίων»).

Ὡς παραδείγματα χρησιμοποιῶνται τὸ βασίλειο καὶ τὸ δικαστικὸ ἀξίωμα.

Παραδείγματα:

(Βασίλειο) «Κύριος ἐσθλασεσεν, ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ» (Ψαλμὸς 96,1).

«Ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν χειρῶν ἐμφάνηθι» (Ψαλμὸς 79,2).

(Δικαστικό) «Ἐκάθησας ἐπὶ θρόνῳ ὁ κρίων δικαιοσύνης» (Ψαλμὸς 9,5).

§ι. Έννοιες σχηματιζόμενες με τη σημειωτική τῶν ἀνθρωπίνων δραστηριοτήτων («ἀπό τῶν ἐπιτηδεμάτων»).

Ὡς παραδείγματα χρησιμοποιῶνται ὄροι, προσοδίζοντες σὲ μιγχανικό, σὲ ἀγρευσιπλάστη, σὲ ἐμφουσώντα, σὲ ζωγράφου, σὲ ἀμπελοποιό, σὲ αἰκοδόμο καὶ σὲ ἀνορθοποιό.

Παραδείγματα:

(Μιγχανικό) «Ὁ στεγάζων ἐν ὕδασι τὰ ὑπερᾶνα αὐτοῦ» (Ψαλμὸς 103,3).

(Άγρευσιπλάστη) «Ἐπλάσσε τὸν ἀνθρώπου» (Γενέσεως 2,7).

(Έμφουσών) «Ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς» (Γενέσεως 2,7).

«Ἄνεθῆ ἐμφουσῶν εἰς τὸ πρόσωπον» (Ναυαὴμ 2,2). Τοῦτο λέγεται ἀντὶ τοῦ

«Φυστῆρατι διασκεδάξων ὑπ' ὄφιν σου τοὺς ὑπεραντιώξ». Ὁ Ἀδριανὸς παρατρπεὶ ὅτι τοῦτο σημαίνει, κατὰ τοὺς θῆραθεν, προσανῶς τοὺς Ἐδλῆγες γραμματικούς, «φραδῖας καὶ ἀθρόως».

7. Ἡ χρησιμοποιουμένη ἀπόδοσι, εἶναι ἄρθρ. ἀλλὰ δὲν προέρχεται ἀπὸ τῆς μεταφορῆς τῶν

(Ζωγράφος) « Ἰδοὺ ἐν τῇ χειρὶ μου ἐξωγράφησα τὰ τελεῖα σου, πρὸς τὴν Ἱερουσαλήμ » (Ἡσαΐου 49,16).

(Ἀμπροσίος) « Φορηγμὸν περιέβηκα, καὶ ἐπούρευσά σε ἀμπροσίον Σωτήρ, καὶ ἐναοδήγησα πύργον ἐν μέσῳ αὐτῆς, καὶ προλήνων ἄρουα ἐν αὐτῇ » (Ἡσαΐου 5,2).

(Οὐκοδόμος) « Ἰδοὺ ἐγὼ φράσσω τὴν ὁδὸν αὐτῆς ἐν σκόλῳ, καὶ ἀνοικοδομήσω τὰς τριβέους αὐτῆς, καὶ οὐ μὴ εὕρη τὴν ὁδὸν αὐτῆς » (Ἰσορῆ 2,8).

(Ἀλιεύς) « Ἐπιστάσω τὸ δίκτυόν μου ἐπὶ αὐτὸν » (Ἰεζεκιήλ 12,13).

« Ἰεσοῦνται ἐν ἀμφιδρόμησιν [=δίκτυ] αὐτοῦ οἱ ἀμαρτωλοὶ » (Ψαλμὸς 140,10).

§ια. Ἐνωσιες σχηματιζόμενες μὲ τὴ σημειωτικὴ τῶτων («ἀπὸ τῶν τῶτων»).

Χρησιμοποιοῦνται ἄρα, ποὺ δηλώνουν τοπικὸ πρόσδεσμά, ὅπως οὐρανός, ὕψος, κάθodos, ἐγγύς, μακρὰν, νεφέλη, ἀλλὰ καὶ ἀναχώρησις καὶ ἀνάστασις.

Παραδείγματα:

(Οὐρανός) « Ἰψώθητι ἐπὶ τοὺς οὐρανοὺς ὁ Θεός » (Ψαλμὸς 56,6).

(Ἵψος) « Ἀνέβης εἰς ὕψος, ἡγματούτσουας αἰγματούσια » (Ψαλμὸς 67,19).

(Κάθodos) « Ἐβλινεν οὐρανοὺς, καὶ κατέβη » (Ψαλμὸς 17,10).

(Ἐγγύτητα) « Ἐγγύς Κύριος τοῖς ἐπικαλουμένοις αὐτὸν » (Ψαλμὸς 144,18).

(Μακρὰν) « Ἰνα τί, Κύριε, ἀφέστραξας μακρόθεν » (Ψαλμὸς 9,22).

(Νεφέλη) « Ἰδοὺ Κύριος κάθηται ἐπὶ νεφέλης κούρης » (Ἡσαΐου 19,1).

(Ἀναχώρησις) « Ἰδοὺ Κύριος ἐπηρεύεται ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ » (Μιχαίου 1,3).

(Ἀνάστασις) « Ἐπιδήσεται ἐπὶ τὰ ὕψηλά της γῆς » (Μιχαίου 1,3).

§ιδ. Ἐνωσιες σχηματιζόμενες μὲ τὴ σημειωτικὴ τῆς ἐνοήμασιος («ἀπὸ τῶν στολισμῶν»).

Ὡς παραδείγματα χρησιμοποιοῦνται οἱ ὅροι ἐνόυση καὶ περιξῶση.

Παραδείγματα:

(Ἐνόυση) « Ἐνεδίατο Κύριος δύναμιν, καὶ περιξῶσατο » (Ψαλμὸς 92,1).

« Περιβαλλόμενος φῶς ὡς ἡμέτιον » (Ψαλμὸς 103,2).

« Τίς αὐτός ὁ παρανεύμενος ἐξ Ἐδέμ; ἐπούθημα ἡματιῶν αὐτοῦ ἐκ Βοσῶρ, αὐτός ἄραϊός ἐν στολῇ αὐτοῦ » (Ἡσαΐου 63,1).

(Περιξῶση) « Περιξῶσαι τὴν πομφαζάν σου ἐπὶ τὸν μηρόν σου » (Ψαλμὸς 44,4).

« Περιεξισμένους ἐν δυναστείᾳ » (Ψαλμὸς 64,7).

Τὸ σημειωτικὸ σύστημα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης

§ιγ. Ἐνωσιες σχηματιζόμενες μὲ τὴ σημειωτικὴ ἀνθρωπίνων συνθηκῶν («ἀπὸ ἐθῶν»).

Ὡς παραδείγματα χρησιμοποιοῦνται οἱ ὅροι ἀποστροφή, ἀπόδησις, ἀπομάκρυνσις καὶ ἀπόρησις.

Παραδείγματα:

(Ἀποστροφή) « Ἀπέστρεψας τὸ πρόσωπόν σου, καὶ ἐγενήθην τεταραγμένος » (Ψαλμὸς 29,8).

(Ἀπόδησις, ἀποστροφή) « Ἰνα τί, Κύριε, ἀπώθεις τὴν ψυχὴν μου, ἀποστρέψεις τὸ πρόσωπόν σου; » (Ψαλμὸς 87,15).

(Ἀπομάκρυνσις) « Μὴ ἐκκλίνης ἐν ἁρτῇ ἀπὸ τοῦ δούλου σου » (Ψαλμὸς 26,9).

(Ἀπόρησις) « Μὴ ἀπορήσης με ἀπὸ τοῦ προσώπου σου » (Ψαλμὸς 50,13).

« Ἐγὼ δὲ εἶπα ἐν τῇ ἐκατάσει μου Ἀπέρημαι ἀπὸ προσώπου τῶν ὀφθαλμῶν σου » (Ψαλμὸς 30,23). Πρόφηται ἀπὸ τὸν τόπον, μὲ τὸν ὅποιο φέρονται οἱ ἠργιζόμενοι καὶ οὐλυτιμένοι πρὸς τοὺς ἔθλους.

§ιδ. Ἐνωσιες σχηματιζόμενες μὲ τὴ σημειωτικὴ τῶν χειρονομῶν («ἀπὸ σχημάτων»).

Ὡς παραδείγματα χρησιμοποιοῦνται οἱ χειρονομίες τῆς ἀποστροφῆς καὶ τῆς ἀποσεως τῶν χειρῶν.

Παραδείγματα:

(Ἀποστροφή χειρῶς, δεξιᾶς) « Ἰνα τί ἀποστρέψεις τὴν χειρᾶ σου, καὶ τὴν δεξιάν σου; » (Ψαλμὸς 73,11). Ὁ Ἄδραμὸς σημειώνει, ὅτι ἡ ἐκφρασις αὐτῆ προέρχεται ἀπὸ τῆ συμπεριφορὰ ἐξέλιων, ποὺ παρακαλοῦνται γιὰ βοήθεια, ἀλλὰ ἀρνοῦνται τὴ βοήθεια διὰ κινήσεως καὶ ὄχι διὰ λόγου, στρέφοντες δεξιάδῃ τὰ χεῖρα τοὺς πρὸς τὰ πίσω.

(Ἄποση χειρῶν) « Ὅτι ἀρῶ εἰς τὸν οὐρανὸν τὴν χεῖρά μου, καὶ ὁμολῶμαι τῇ δεξιᾶ μου » (Δευτερονομίου 32,40).

§ιε. Ἐνωσιες σχηματιζόμενες μὲ τὴ σημειωτικὴ τῆς βιολογικῆς ὑπάφξεως τοῦ ἀνθρώπου («ἀπὸ θε ὄλου τοῦ ζώου»).

Αὐτὲς διαφοροῦνται σὲ ἀναφερόμενες στὶς ψυχικὰς καταστάσεις («ἀπὸ ψυχῆς»), ἔχομε δεξιάδῃ ἀνθρωποπάθεια, καὶ σὲ ἀναφερόμενες σὲ συμπαικνὰς καταστάσεις («ἀπὸ σαρκός»), ἔχομε δεξιάδῃ ἀνθρωπομορφισμὸν.

Παραδείγματα:

(Σάρκα) « Σὰρξ μου ἐξ αὐτῶν » (Ἰσορῆ 9,12).

(Ψυχὴ, ζώη) « Τὰς νεαυγίας καὶ τὰ Σάδδατα ὑμῶν μισεῖ ἡ ψυχὴ μου » (Ἡσαΐου 1,14).

Γ' ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ

Ἡ σημασία τῶν σημείων (λέξεων), ἢ υπαγόμενη στη Σημαντικὴ ὀνομάζεται στὸ ἔργο τοῦ Ἀδριανοῦ «*ἀπὸ διανοίας*». Σημαίνει προφανῶς τὴ σχέση τῶν ἐνωσιῶν πρὸς τὰ σημεία, ἢ τὰ ἀπὸ τῆς Σημαντικῆς στὴ Σημειολογία.

Στὸ κεφάλαιο αὐτὸ ἀναλύεται ἡ θεωρητικὴ ἔννοια, μὲ τὴν ὁποία χρησιμοποιοῦνται οἱ ἀνθρωπογενεῖς λέξεις, πού ἐκφράζουν ἀβυσώπια γνωρίσματα καὶ καταστάσεις.

Τὰ χρησιμοποιούμενα παραδείγματα ἀναφέρονται στὴν ἔννοια τοῦ ἀλαθῆτος τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἐξιδιωτικοῦ, τῆς θείας βουλῆσεως, τῆς ἀβυσώπιας ἀνταπαρξίσεως στὸ θεῖο βούλημα, στὴν ἀποδείξη τῆς εὐνοίας τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸ Θεό, στὴν ἐμπρακτὴ ἀποδείξη τῆς θείας παρουσίας, στὴν ἐκδήλωση τῆς θείας ἐνεργείας, στὸ αἶσιο ἀποτέλεσμα, στὴν πρακτικὴ ἀκρίβεια, στὴ ροπή / ἐτοιμότητα πρὸς δοῖθεια κ.λπ.

§α-δ. Τὸ ἀλάθητον τοῦ Θεοῦ ἀποδίδεται διὰ τῶν ὀρθολογιῶν «*ὀρθολογικὸς οἶδος καὶ θλέεσσα καὶ ὄρασις καλῆ*», σημειώνει ὁ Ἀδριανός (Βλ. ἀνωτέρω κεφ. Α, §α). Παραδείγματα:

(Βυβλικὴ χρήση) «*Οἱ ὀρθολογοὶ Κυρίου ἐπὶ δικαίους*» (Ψαλμὸς 33,16).

(Διοριστικὴ χρήση) «*Οἱ ὀρθολογοὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἐπιδήξουσιν*» (Ψαλμὸς 65,7).

§γ. Τὸ ἐξιδιωτικὸν τοῦ Θεοῦ ἀποδίδεται διὰ τῶν ὤτων καὶ διὰ τῆς ἀκοῆς (Βλ. ἀνωτέρω κεφ. Α, §β).

§γν. Ἡ ἐνδείξη τῆς θείας βουλῆσεως ἀποδίδεται διὰ τῆς λαλιᾶς καὶ τοῦ στόματος, ἐπειδὴ διὰ τοῦ στόματος καὶ διὰ τῶν λόγων γίνονται γνωστὰ τὰ φρονήματα (βουλήματα) τοῦ ἀνθρώπου.

§γδ. Ἡ ἀνταπαρξίση τῆς θείας βουλῆσεως στὴν ἀβυσώπια ἀνάγκη δηλώνεται μὲ τὴ βρώση, ἐπειδὴ μὲ αὐτὴν ἐκαστοποιεῖται ἡ φυσικὴ ἀνάγκη τῆς πείνας (Βλ. ἀνωτέρω κεφ. Α, §β).

§δ. Ἡ ἀποδείξη τῆς θείας εὐνοίας ὀνομάζεται ὄσφρηση (Βλ. ἀνωτέρω κεφ. Α, §β).

§ε. Ἡ ἐμπρακτὴ ἀποδείξη τῆς θείας παρουσίας ὀνομάζεται πρόσωπον, ἐπειδὴ αὐτὸ δηλώνει τὴν παρουσία. Ὁ σκοπὸς τῆς ἐμφανίσεως τοῦ πρόσωπου εἶναι θετικὴ (καλὴ) ἢ ἀφνητανὴ (κακὴ).

Παράδειγμα:

«*Πρόσωπον Κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακὰ*» (Ψαλμὸς 33,17).

Τὸ σημειολογικὸ σύστημα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης

§στ. Ἡ ἐκδήλωση («*ἀνωστικόν*») τῆς θείας ἐνεργείας ὀνομάζεται χεῖρες, ἐπειδὴ οἱ στοιχειώδεις θετικῆς ἢ ἀφνητανικῆς ἐνεργείας τοῦ ἀνθρώπου γίνονται μὲ τὰ χεῖρα.

Παράδειγματα:

«*Ἐξασπίλων τὴν χεῖρά σου ἐξ ὕβους*» (Ψαλμὸς 143,7).

«*Ἐπαρον τὰς χεῖράς σου ἐπὶ τὰς ὑπερηφανίας αὐτῶν εἰς τέλος*» (Ψαλμὸς 73,3).

§ζ. Τὰ αἶσια σημειώνονται πάντοτε μὲ τὴ δεξιὰ χεῖρα, ἐπειδὴ αὐτὴ θεωρεῖται ὡς τὸ «*τιμώτερον*» μέλος τοῦ σώματος, σύμφωνα μὲ τὸν Ἀδριανό.

§η. Ἡ πρακτικὴ ἀκρίβεια ὀνομάζεται κατ' ἐπίταση «*ψηλάφηση*». Ἡ τάση πρὸς δοῖθεια ἐκείνων, πού ἔχουν ἀνάγκη, ὀνομάζεται «*πῶδες*», «*δάδιση*» κ.τ.ό.

Παράδειγματα:

«*Καὶ ἐκλίωσ τους οὐρανούς, καὶ κατέβη*» (Ψαλμὸς 17,10).

«*Ἦκουσεν Ἀδάμ τοῦ Θεοῦ παρρησιάζοντος ἐν τῷ παραδείσῳ*» (Γενέσεως 3,8).

§θ. Ἡ ἔννοια τῆς σωτηρίας δημιουργεῖται μὲ τὸ συνδυασμὸ τῆς καθόδου, τῆς ἀμύλιας («*καφέξαντος*») καὶ τῆς ῥήσεως βελῶν («*πέμπαντος βέλη*») τοῦ Θεοῦ. Τὸ ἴδιο χρησιμοποιεῖται καὶ γιὰ τοὺς ἀνθρώπους. Ἰπτάγεται στὴν κατηγορίαν τῶν μελῶν τοῦ σώματος καὶ τῶν αἰσθήσεων (Βλ. ἀνωτέρω κεφ. Α, §α).

Παράδειγμα:

«*Ἐργάσω τὴν ψυχὴν μου ἐν μέσσοις σκύμων*» (Ψαλμὸς 56,5).

§ι. Ἡ ἐναντίωση τῆς θείας βουλῆς στὸ κακὸ ὀνομάζεται «*θυμὸς*» καὶ «*ἀργή*», κατ' ἀναλογία τῆς ἀβυσώπιας ἀπέχθειας. Ἀντὶ τῆς ἐνοίας «*Ἐξ ἀρχῆς καὶ ἀπὸ εἰσαί φύσει ἀντίθετος πρὸς τὸ κακὸ, παρρησιάζει ὁ Ἀδριανός.*

Παράδειγμα:

«*Ἀπὸ τότε ἡ ἀργή σου*» (Ψαλμὸς 75,8). Ἰπτάγεται στὴς σημασιολογικὰς ψυχικὰς κινήσεις (Βλ. ἀνωτέρω κεφ. Α, §δ).

«*Ἐκχυσον τὴν ἀργὴν σου ἐπὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ γνωσκοντά σε*» (Ψαλμὸς 78,6).

§ια. Ἡ δοῖθεια τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἰσχυροὺς του καὶ ἡ τιμωρία τῶν ἐχθρῶν ὀνομάζονται «*κρίση*», «*ἀνάστασις*» καὶ «*ἐγερσις*» τοῦ Θεοῦ. Ἰπτάγονται στὴς σημαντικὰς κινήσεις (Βλ. ἀνωτέρω κεφ. Α, §δ).

Παράδειγμα:

«*Ἀνάστα, Κύριε, βοήθησον ἡμῖν*» (Ψαλμὸς 43,27).

§ιδ. Ἡ πρόκληση τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἰσχυροὺς του, νὰ δεῖξουν ἐμπράκτως τὴν ἀφασίωσή τους καὶ γιὰ νὰ τοὺς κάνει λαμπροτέρους, ὀνομάζεται «*Πεῖρα*» [=πειράσμιος] τοῦ Θεοῦ.

9. «*Ἀνωστικός*» σημαίνει συντελεστικός, ἀποτελεσματικός, ταχῆς, ὀφνητανικός.

Παράδειγμα:

«Ο Θεός επέλεξε τον Άβραάμ» (Γενέσεως 22,1)(Βλ. άνωτέρω κεφ. Α, §ε).

§γ. Ἡ ἀναβολή ἐκδηλώσεως τῆς συνήθους βοηθείας τοῦ Θεοῦ νομιάζεται «ἀήθη» (Βλ. άνωτέρω κεφ. Α, §ε).

Παράδειγμα:

«Ἐπιάνωθ' ἡνίκα τῆς πτωχείας ἡμῶν» (Ψαλμός 43,25).

§δ. Ἡ ἐπιλήρωσις τῆς θείας προθέσεως νομιάζεται «γνώσις» καί «πλήρη-φορία», ἐπειδή γιὰ τοὺς ἀληθινούς εἶναι πρὸ ἀξιώματα τὰ γεγονότα ἀπὸ τὰ λόγια (Βλ. άνωτέρω κεφ. Α, §ε).

Παράδειγμα:

«Καταβάς σὺν ἄνθρωποι, εἰ κατὰ τὴν κραυγὴν αὐτῶν τὴν ἐρχομένην πρὸς με συντε-λῶνται, εἰ δὲ μὴ, ἵνα γνῶ» (Γενέσεως 18,21).

«Νῦν ἔγνω ὅτι φοβῆς σὺ τὸν Θεόν» (Γενέσεως 22,12).

§ε. Τὸ ἀναπόρευτο τῆς θείας κρίσεως¹¹ καλεῖται «έφευσις». Ὑπάρχει στὴν κατάσταση τῶν ψυχικῶν παθῶν (Βλ. άνωτέρω κεφ. Α, §ε).

Παράδειγμα:

«Καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἔφευγόντων τὴν Ἱερουσαλήμ μετὰ λυγνοῦ» (Σο-ζωνίου 1,12).

§στ. Ἡ ἀναβολὴ ἀμυνεῖς κατὰ τῶν ἐχθρῶν καὶ ἡ καθυστέρηση (βραδύτητα) τῆς ἐπιχειρίας νομιάζονται «υστήριμος», «ὕπνος» καὶ «καρηδέσφια» [=αἰσθησι-φοὺς στὸ κερδί]. Ὑπάρχει στὴν ομάδα τῶν σωματικῶν παθῶν (Βλ. άνωτέρω κεφ. Α, §στ).

Παράδειγμα:

Ἐξέφεθθητι, ἵνα εἰ ὑποίς, Κίριε;» (Ψαλμός 43,24).

Ὁὐ μὴ νυστάξῃ οὐδὲ ὑπνώσῃ ὁ φυλάσσων τὸν Ἰσραήλ» (Ψαλμός 120,4).

§ζ. Ἡ συνειδητὴ («καταθίμιος») πρὸς τὸν Θεὸν διαγωγή («πολιτεία») νο-μιάζεται «ἀγάπη» (Βλ. άνωτέρω κεφ. Α, §ζ).

§η. Ἡ ἀντίθετη πρὸς τὸ θελημα τοῦ Θεοῦ συμπεριφορὰ νομιάζεται «μίσος» βλ. άνωτέρω κεφ. Α, §ζ).

§θ. Ἡ τιμωρία τῶν ἰδίων του καλεῖται «ζήλος». Ὑπάρχει στὴν ομάδα τῶν «ἀπὸ διαθέσεως» (Βλ. άνωτέρω κεφ. Α, §ζ).

Παράδειγμα:

Ἐξήλωσε Κύριος τὴν γῆν αὐτοῦ» (Ἰωὴλ 2,18).

10. «τὸ ἄφυκτον τοῦ Θεοῦ διαίης».

Τὸ σημειολογικὸ σύστημα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης

§κ. Ἡ σχέση, συμβίωση (οὐκείωσις) τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ τῆς Σαμαρείας νομιάζεται «μνηστειὰ τοῦ Θεοῦ», ἐπειδὴ τὰ ὄνοματα τῶν πόλεων εἶναι θηλυκά. Ἀναθὴ κατὰ μεταφορὰ τῆς σχέσεως πρὸς τὴς γυναῖκες (Βλ. άνωτέρω κεφ. Α, §η).

Παράδειγμα:

«Μνηστεύομαι σε ἑμαυτῶ εἰς τὸν αἰῶνα» (Ὠσηέ 2,21).

§λα. Ἡ σχέση πρὸς τὰ εἶδωλα νομιάζεται «μαρξία». Εἶναι ὁ λόγος ἀξίωγι-ου («βέβαιον ἀποστασίου»), ποὺ δίνεται στὴν Ἱερουσαλήμ (Ἠσαΐου 50,1 κ. ἄ.).

§λβ. Ἡ μέριμνα (κῦδος = φροντίδα) τοῦ Θεοῦ στοὺς δικαίους του δηλώνεται μὲ τὸ χαρακτηρισμὸ τοῦ Θεοῦ ὡς «Πατὴρ». «Ἠρωτότατος» νομιάζεται ἕκτερος, ποὺ ἔχει τὸ ἰδιαιτερο αὐτὸ πατρικὸ ἐνοκαφερον («κῦδος»). Ὑπάρχει στὴς κοινωνικὲς ἀντιλήψεις (Βλ. άνωτέρω κεφ. Α, §η).

§λγ. Ἡ ἐξουσία καὶ ἡ χριστη τοῦ Θεοῦ νομιάζονται «κίθισις» καὶ «βρανος».

Ἡ ἐνωσις προέχεται ἀπὸ τὴ συνήθεια τῶν ἀποκόντων ἐξουσίαν νὰ κάθονται σὲ θρόνο καὶ ἀπὸ ἐκεῖ νὰ δικάζουν. Ὑπάρχει στὰ ἀξιώματα (Βλ. άνωτέρω κεφ. Α, §θ).

Παράδειγμα:

«Ἐκάθισας ἐπὶ θρόνου ὁ κόνων δικαιοσύνην» (Ψαλμός 9,5).

«Ο Θεός κάθεται ἐπὶ θρόνου ἀγίου αὐτοῦ» (Ψαλμός 46,9).

«Ο θρόνος σου, ὁ Θεός, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος» (Ψαλμός 44,7).

«Ο καθήμενος ἐπὶ τῶν Χερουβίμ» (Ψαλμός 79,2).

§λδ. Ἡ δημιουργικὴ ἐπέργεια τοῦ Θεοῦ δηλώνεται μὲ τοὺς ὅρους «πόσιτα-γίαν» καὶ «ἀντοργία». Ὑπάρχει στὰ ἐπιτηδεύματα (Βλ. άνωτέρω κεφ. Α, §ι). Παράδειγματα αὐτοργίας εἶναι ἡ ζωογόσκησις τῆς Ἱερουσαλήμ, τὸ φρόνισμα τοῦ ὄρφου, τὸ ρήμμα τοῦ δικαίου καὶ τοῦ ἀμφιδήσσανος γιὰ τὴ συνλήρη τῶν παθῶν.

§λε. Ἡ σημαχία τοῦ Θεοῦ γιὰ τὴ νίκη καὶ τὸ θρίαμβο («προπαλιὸν συστά-σεν») νομιάζεται «ἐργύτης», «ἀνάληψις» καὶ «ἔγισσις». (Βλ. άνωτέρω κεφ. Α, §ια).

Παράδειγμα:

«Ἐργύς Κύριος τοῖς συνεπλημένοισ τῇ καρδίᾳ» (Ψαλμός 33,19).

§λστ. Ἡ ἀναβολὴ τῆς σημαχίας τοῦ Θεοῦ νομιάζεται «μαρξίατης». Ὑπάρ-χεται στοὺς τοπικοὺς προσδιορισμοὺς («ἀπὸ πόρων»). (Βλ. άνωτέρω κεφ. Α, §ια).

Παράδειγμα:

«Ἴνα εἰ, Κύριε, ἀφέσσηκας μαρξόθεν» (Ψαλμός 9,22).

§λζ. Ἡ πείρα, μὲ τὴν ὅποια ἐμφανίζονται ὁ Θεός βοηθῶν, νομιάζεται «ἐ-σθής». Ὑπάρχει στὴν ομάδα τῶν προσεργιμένων ἀπὸ τὸ στολκισμό. (Βλ. άνωτέ-ρω κεφ. Α, §ιβ).

Παράδειγματα:

«Ὁ Κύριος ἐδάσλευσεν, εὐπρέπειαν ἐνεδύσατο» (Ψαλμὸς 92,1).

«πριβαλίμενος» φῶς ὡς ἡμέρας» (Ψαλμὸς 103,2).

Παράδειγμα:

«Ἴνα τί ἀνωθεὶς τὴν ψυχὴν μου;» (Ψαλμὸς 87,15).

Σκθ. Ἡ ἀνωδομή τῆς ἐκδηλώσεως τῆς θείας εὐμενείας ὀνομάζεται «ἀποστροφή τῶν χειρῶν». Ἰπάρχει στὴν ἑμάδα τῶν προσχολιμένων ἀπὸ τὰ σχήματα (Βλ. ἀνωτέρω κεφ. Α, §1δ).

Παράδειγμα:

«Ἴνα τί ἀποστρέφεις τὴν χειρὰ σου, καὶ τὴν δεξιάν σου;» (Ψαλμὸς 73,11).

Σλ. Ὁ εἰδικὸς λόγος περὶ τοῦ Θεοῦ καὶ ὄχι ἡ σχέση ἢ ἡ ἐνέργεια ὀνομάζεται «ψυχὴ» καὶ «σάρξ» τοῦ Θεοῦ. (Βλ. ἀνωτέρω κεφ. Α, §1ε).

Παράδειγματα:

«Ἴσασί τὴν ψυχὴν μου» (Ψαλμὸς 40,5), ἀντὶ τοῦ «ἐμὲ».

«Ἡ σὰρξ μου κατασκελεπώσεται ἐπ' ἐλπίδα» (Ψαλμὸς 15,9), ἀντὶ τοῦ «ἐγὼ».

Σλα. Ἡ θεολογία καὶ ἡ σταθερότητα τῆς βασιλείας ὀνομάζονται «ἐπιτομὴν». Παράδειγματα:

«Ἐπιτομὸς ὁ θρόνος σου ἀπὸ τότε» (Ψαλμὸς 92,2), ἀντὶ τοῦ «Ἄπ' ἀρχῆς ἔφα, ἀμετακίνητος», κατὰ τὴν ἔκφραση τοῦ Ἀδριανοῦ.

«Διαπισύνη καὶ κρήνα ἐπιτομῆς τοῦ θρόνου σου» (Ψαλμὸς 88,15).

«Ἐν ταῖς οὐρανοῖς ἐπιτομαθήσεται ἡ ἀλήθεια σου» (Ψαλμὸς 88,3).

Σλαα. Ἡ ἐπιγράφηση τοῦ Θεοῦ στοὺς ἔχθρους του καὶ ἡ ἀποκατάσταση τῶν ἰδικῶν του ὀνομάζονται «βασιλεύσει». Ἰπάρχει στὰ ἐπιτηδεύματα τῆς θειολογίας (Βλ. ἀνωτέρω κεφ. Α, §1).

Παράδειγμα:

«Ὁ Κύριος ἐδάσλευσεν, ὀργιέσθησαν λαοὶ [καὶ ἀγαλιώσθη ἡ γῆ]» (Ψαλμὸς 98,1).

11. Πρόκειται περὶ ἀποδόσεως, καὶ ἀποκλίνει ἀπὸ τοὺς Ὁ, ὅπως σημειώθηκε καὶ ἀλλοῦ.

Δ. ΦΡΑΣΕΟΛΟΓΙΑ

Τὸ δευτερο τμημα ὀνομάζεται ἀπὸ τὸν Ἀδριανὸ «ἐπὶ τῆς λέξεως» καὶ ἐνοεῖ προφανῶς τὸν τρόπο τῆς διατυπώσεως τῶν ἐνοαιῶν. Χωρίζεται σὲ 45 παραγράφους.

Σα. Τὰ ρήματα «ἀκούσασαι», «ἰδεῖν» καὶ «γνώσασαι» χρησιμοποιοῦνται ἀντὶ τῆς πράξεως, δηλαδὴ τῆς ἀπολαύσεως τοῦ πράγματος.

Παράδειγματα:

(ἀκούσασαι) «Ἀκουσθεῖς μοι ἀγαλιώσασαι, καὶ εὐπροσύνη» (Ψαλμὸς 50,10). Λέγεται ἀντὶ τοῦ θά μου προσφέρετε ἀγαλιώσασαι, κ.λπ.

(ἰδεῖν) «Τοῦ ἰδεῖν ἐν τῇ χρηστότητι τῶν ἐκλεκτῶν σου» (Ψαλμὸς 105,5). Λέγεται ἀντὶ τοῦ «ἀπολαύσασαι τῆς ἐπιτομῆς περὶ ἡμᾶς χρηστότητός σου».

(γνώσασαι) «Ἐγνώσασθε μοι ὁδοὺς» (Ψαλμὸς 15,11). Λέγεται, σημειώνει ὁ Ἀδριανός, ἀντὶ τοῦ «μέ ἐκανες νὰ ἀπολαύσω τὴν ζωὴν».

Σβ. Τὸ ρήμα «διδάξων» χρησιμοποιεῖται, γὰρ νὰ δηλώσει τὸ ρήμα «παράσχω». Παράδειγμα:

«Καὶ διδάξων με ὅτι σὺ εἶ ὁ Θεὸς ὁ Σωτήρ μου» (Ψαλμὸς 24,5).

Σγ. Τὸ ρήμα «ἐδάλυσεν» (μὲ ὑποκείμενο τὸ Θεὸ) χρησιμοποιεῖται, γὰρ νὰ δηλώσῃ ὅτι ἐπεφάσισε («ἀπεφῆρατο»).

Παράδειγμα:

«Ὁ Θεὸς ἐδάλυσεν ἐν τῷ ἀγίῳ αὐτοῦ» (Ψαλμὸς 59,8).

Σδ. Τὸ ἐπιρρημα «ἀπαξ» χρησιμοποιεῖται, γὰρ νὰ δηλώσει τὸ «ἀμεταβλήτου».

Παράδειγματα:

«Ἀπαξ ἐδάλυσεν ὁ Θεός» (Ψαλμὸς 61,12).

«Ἀπαξ ὄμιση» (Ψαλμὸς 88,36).

Σε. Ἡ κοινή ἀναπαύριση ὀνομάζεται τοῦ λαοῦ χρησιμοποιεῖται, γὰρ νὰ δηλώσει τὴν κοινή ευημερία (εὐπραγία).

Παράδειγματα:

«Ὁ Κύριε, σῶσον δὴ, ὁ Κύριε, εὐδόωσον δὴ, εὐλογημένος ὁ ἐργάμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου» (Ψαλμὸς 117,25-26).

Σημῶνα μὲ τὸν Ἀδριανό, ὁ ψαλμωδὸς ἐπισυνάπτει: «Εὐλογηκαμεν ἡμᾶς ἐξ οὐκῶν Κυρίου» (Ψαλμὸς 117,26), ὡς ἐκδηλώση ἐνός ἐκαστοῦ ἀπὸ τὸ λάο.

Σστ. Τὸ «ἐκεῖ» χρησιμοποιεῖται ὄχι μόνον ὡς τοπικὸς προσδιορισμὸς, ἀλλὰ καὶ ὡς δηλώση πράξεων.

Παράδειγματα:

«Ἐκεῖ ὁδοὶ ᾗν δεῖξω αὐτῶ τὸ σωτήριόν μου», τούτεστιν, σημειώνει ὁ Ἀδριανός, εἰς τὴν θυσίαν ἐπὶ τιμωρίας (Ψαλμὸς 49,23).

«Ἐκεῖ ἐπισσον πάντες αἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομιάν» (Ψαλμὸς 35,13).

Στ. Ἡ λέξη «δικαιοσύνη» ἀναφέρεται, πολλές φορές, εἴτε στὸν ἄνθρωπο, ποὺ δὲν ὑπάσχει στὴ ζωὴ του ἢ δικαιοσύνη, εἴτε στὸς ἀλλοθους.

Παραδείγματα:

«Βιόταξον, Κύριε, δικαιοσύνην μου» (Ψαλμὸς 16,1). Δηλώνει δηλαδὴ τὸν ἀποκαθάρωντα δικαίως τῆς θείας βοήθειας ἢ τὸ Θεοῦ, ποὺ τὴν παρέχει δικαίως.

Ση. Τὸ ῥήμα «ἐργασθῶν» λέγεται συχνὰ καὶ μετ' ἐπίτασιν γιὰ τὸ Θεοῦ.

Παραδείγματα:

«Ἄγασθ' ἐλεημοσύνην καὶ χριστὴν [ὁ Κύριος]» (Ψαλμὸς 32,5).

«Ὅτι Κύριος ἀγαπᾷ κρίσιν» (Ψαλμὸς 36,28).

«Δικαιοσύνην ἠγάπησεν» (Ψαλμὸς 44,8), ἀντὶ τοῦ «Μετὰ τοῦ δικαίου κρίνεν ἐσπούδακην».

«Ἰδοὺ γὰρ ἀρήθαιαν ἠγάπησας» (Ψαλμὸς 50,8).

Σθ. Οἱ Παράβολοι λέγονται πολλές φορές μεταφορικῶς, γιὰ νὰ δοθεῖ ἰδιαιτερὴ ἔμφασις.

Παραδείγματα:

«Τὸ ἐπιδοθῆναι ἐπὶ τὸν σφραγῶν τοῦ σφραγῶν κατ' ἀνατολάς» (Ψαλμὸς 67,34).

Ἡ ἀνατολὴ λέγεται δηλαδὴ πρῶτη καὶ ἀρχὴ, ἐπειδὴ ἡ ἀνατολὴ εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς ἡμέρας.

Σθα. Χρησιμοποιεῖται ἡ λέξη ὕψος ἀντὶ τοῦ ἄνωθεν καὶ ἑξαρχῆς.

Παραδείγματα:

«Ἄπὸ ὕψους ἡμερῶν [οὗ] φοβήθησάμην» (Ψαλμὸς 55,3-4).

«Ἡ συναγωγὴ τῶν παύρων» (Ψαλμὸς 67,31) λέγεται ἀντὶ τοῦ «παμμεγέθυν».

Σι. Ἡ πρόθεσις «ὡς» χρησιμοποιεῖται κατὰ δύο τρόπους καὶ δηλώνει ἢ τὴν παραβολὴν ἢ τὴν βεβαίωσιν.

Παραδείγματα:

(Ὡς παραβολὴ) «Θυῦ αὐτοὺς ὡς τροχόν, ὡς καλάμην» (Ψαλμὸς 83,14).

(Ὡς βεβαίωσις) «Ὡς ἀγαθὸς ὁ Θεὸς τῷ Ἰσραὴλ» (Ψαλμὸς 72,1), ἀντὶ τοῦ «σφόδρα ἀγαθός».

«Ἐγενήθημεν ὡσεὶ παρακεκαλημένον» (Ψαλμὸς 125,1).

«Ἐθεσάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς Μονογενοῦς πατρὸς τοῦ Πατρὸς» (κατὰ Ἰωάννην 1,14). Χρησιμοποιεῖται ὡς ἰσοδύναμη διατύπωσις τοῦ «ἀληθοῦς».

Σια. Δηλώνει τὸ νοούμενο ἀπὸ τὰ γνωρίσματα.

Παραδείγματα:

«Παρακρίθουσι καὶ καταρῶνται» (Ψαλμὸς 55,7), ἀντὶ τοῦ «συνάγονται καὶ ἐνδρασησονται». Ὁ Ἀδριανὸς ἐπέστηγεί, «μεταβάλλετε εἰς ἄλλον τρόπον ἐκεῖ παροικούν, μακρὰν ἀπὸ τὰ οικεῖα διαμένοντες».

Σιδ. Τὸ ῥήμα «φύλαξαι» λέγεται, γιὰ νὰ δηλωθεῖ ἡ «φύλαξις».

Παραδείγματα:

Τὸ σημεῖολογικὸ σύστημα τῆς Πλαταῖα Διαθήκης

«Κατακρύβεις αὐτοὺς ἐν ἀποκρίφῳ τοῦ προσώπου σου» (Ψαλμὸς 30,21), ἀντὶ γιὰ τὸ «φυλάξεις», κατὰ τὸ σχῆμα τοῦ Ἀδριανού.

«Ἐκρύβη με ἐν σκηνῇ αὐτοῦ» (Ψαλμὸς 26,5).

«Ὡς πάλιν τὸ πλῆθος τῆς χρηστότητός σου, Κύριε, ἧς ἔκρυψας τοῖς φεβουμένοις σε» (Ψαλμὸς 30,20). γιὰ νὰ δηλώσῃ, σύμφωνα μετ' ὃν Ἀδριανό, «τὴν φυλάξασαι τοῖς φεβουμένοις σε».

«Ἰὼν κρυφύμενων σου» (Ψαλμὸς 16,14), γιὰ νὰ δηλώσῃ τοὺς «τῶν παρὰ σοῦ φιλτατομένων». Μετ' ὑποκείμενο τοὺς ἀνθρώπους λ.χ. «Ἐν τῇ καρδίᾳ μου ἐκρύβη τὰ λόγια σου» (Ψαλμὸς 118,11).

Σιγ. Τὸ ῥήμα «καμῶσθαι» λέγεται, γιὰ νὰ δηλωθεῖ ἡ πῦσις, τῆς δραστηριότητος (τὸ «καταπαύεσθαι»).

Παραδείγματα:

«Ἐὰν κοιμηθῆτε ἀνὰ μέσον τῶν κλήρων» (Ψαλμὸς 67,14).

«Ἐν εἰρήνῃ ἐπὶ τὸ αὐτὸ κοιμηθήσομαι καὶ ὑπνώσω» (Ψαλμὸς 4,9).

Σιδ. Ἡ λέξη «κόλπας» χρησιμοποιεῖται, γιὰ νὰ δηλώσῃ τὸ «ἐγκώριον».

Παραδείγματα:

«Ἀπόδος τοῖς γένοιτο ἡμῶν ἐπιταλαιότινα εἰς τὸν κόλπον αὐτῶν» (Ψαλμὸς 78,12), δηλαδὴ ἐγκώριον ὅσοι σ' αὐτοὺς τὴν πολυταλαιότινα τιμωρία σου.

«Ὁ ὑπέρχου ἐν τῷ κόλπῳ μου πολλῶν ἐθνῶν» (Ψαλμὸς 88,51).

«Ἡ προσευχὴ μου εἰς κόλπον μου ἀποστραφίσεται» (Ψαλμὸς 34,13).

«Ἐκ μέσου τοῦ κόλπου σου εἰς τέλος» (Ψαλμὸς 73,11).

«Ὁ μονογενὴς υἱὸς ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ Πατρὸς, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο» (κατὰ Ἰωάννην 1,18).

Σιε. Ἡ λέξη «ψεύδος» σημαίνει τὸ «ἀδέξια» καὶ ἀναλόγως νοεῖται ἡ λέξη «ψεύστης».

Παραδείγματα:

«Πᾶς ἄνθρωπος ψεύστης» (Ψαλμὸς 115,2).

Σιστ. Ἡ λέξη «ἐπίσας» (τοῦ Θεοῦ) συνάπτεται μετὰ τῆς «ἀληθείας», γιὰ νὰ δηλωθεῖ τὸ βέβαιον καὶ τὸ συνεχές, δηλαδὴ τὸ ἀδιάπτωτον αὐτῆς.

Παραδείγματα:

«Ἐπίσας καὶ ἀλήθειαν συνήτησας» (Ψαλμὸς 84,11).

«Τὸ ἐπίσας σου καὶ ἡ ἀλήθειά σου δια παντός ἀντετάκοντό μου» (Ψαλμὸς 39,12).

«Δυνατὸς εἶ, Κύριε, καὶ ἡ ἀλήθειά σου κύκλω σου» (Ψαλμὸς 88,9).

«Ἐπίσας καὶ ἀλήθειαν αὐτοῦ τίς ἐκζητήσει» (Ψαλμὸς 60,8).

Σιδ. Ἡ ἔκφρασις «κρύβασθαι τὰς χεῖρας» δηλώνει τὴν μὴ κοινωνία μετὰ καπί. Τοῦτο εἶναι ἀρχαία συνήθεια («νενομισθῆναι τοῖς παλαιοῖς»), σημεῖώνει ὁ Ἀδριανός. Τοῦτο λέγεται ἀντὶ τοῦ «ἀθῶν ἐσωτῶν τῆς ἐκείνου τιμωρίας ἀποδείξεν», ὅπως δηλαδὴ ἔχουμε ὁ Πλάτων (κατὰ Μαρτυριῶν 27,24).

απαδείγματα:

Νήματα ἐν ἀβύσσῳ τὰς χεῖράς μου» (Ψαλμός 25,6).

Τὰς χεῖράς αὐτοῦ νήματα ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀμαρτανόου» (Ψαλμός 57,11).

§η. Ἡ λέξη «**ἀμαρτανός**» πρὸς κάτω χρησιμοποιεῖται ἀντὶ τοῦ ἰδίου τοῦ παύ-
τος.

απαδείγματα:

Καὶ ἀμαρτηθήσομαι τοῖς καταβάλλουσιν εἰς λάκκον» (Ψαλμός 27,1), δηλαδή ἀντὶ τοῦ «καταβῆσομαι».

§θ. Ὁ «**κούρανος**» χρησιμοποιεῖται πολλές φορές σὲ πληθυντικό ἀριθμό, δη-
κτῆ «κούρανοι».

απαδείγματα:

Αἰνεῖτε τὸν Κύριον ἐκ τῶν οὐρανῶν» (Ψαλμός 148,1).

§κ. Οἱ παραβόλεις ἐκφράζονται, πολλές φορές, χωρὶς τὸ «ὄς».

απαδείγματα:

Καὶ ἀνηγαγέ με ἐκ λάκκου ταλαιπωρίας» (Ψαλμός 39,3).

Ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πῦρ φλέ-
ων» (Ψαλμός 103,4).

Δηρῆθμεν διὰ πῦρος καὶ ὕδατος» (Ψαλμός 65,12).

Ἄναβεινουςιν ὄρη» (Ψαλμός 103,8).

Σκῆνος λέοντος *Ἰουδα*» (Πεντέτευς 49,9).

Ἐγενήθη τῷ Ἀδάμ ὄφεις ἐφόδου» (ἔξωδιδιαικό).

Συμβόσκηθησεται λύκος μετ' ἀγνός» (Ἡσαΐου 11,6).

Ἐξείλεσται πόδος ἐκ τῆς ρίζης Ἰεσσαί» (Ἡσαΐου 11,1).

Ἰδοὺ ἐγὼ ἐτοιμάζω τὸν λῆθον σου ἀνθρώπων» (Ἡσαΐου 54,11).

Ἰππτα θηλυμανεῖς» (Ἰερμίου 5,8).

Ὅτι πῦρ ἀνήλωσε τὰ ὄρατα τῆς ἐρήμου» (Ἰωήλ 1,19).

Ἐὐὸλον ζώης ἔσται» (Παροιμιῶν 3,18).

Ἄκωνθαί φύονται ἐν χειρὶ μεθύσων» (Παροιμιῶν 26,9).

Ἐσπαράγγων εἰς ταλαιπωρίαν ἐν τῷ ἔμπαγγίναί μοι ἄκανθαί» (Ψαλμός 31,4).

Ἐπινον ἐκ πνευματικῆς ἀκολοθούσης πέτρας ἢ δὲ πέτρα ἦν ὁ Χριστός» (Α' πρὸς Κορινθίους 10,4).

Ἰστορῆται ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ρεύσουσιν ὕδατος ζῶντος» (κατὰ Ἰωάννην 7,38).

§λα. Ἀντὶ τῆς πράξεως λέγεται τὸ μέλος τοῦ ἀθροιστικοῦ σήματος, μετὰ τὸ ὁ-
τιοῦ τελεῖται αὐτή.

απαδείγματα:

«**Ἡ ἀνομία** τῆς πέτρας μου κυκλώσει με» (Ψαλμός 48,6), ἀντὶ νὰ πεῖ τῆς
ἡουλιῆς πράξεώς μου.

«**Αὐτοὶ** τὴν πέτραν μου φυλάξουσιν» (Ψαλμός 55,7).

Τὸ σημειολογικὸ σύστημα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης

161

«**Ἐτρέψασέ με ἦδη**» (Πεντέτευς 27,36), ἀντὶ τοῦ «ἐσπαράγγωρε».

«**Συγγέμωμεν αὐτῶν τὰς γλώσσας**» (Πεντέτευς 11,7) ἀντὶ τοῦ «τὰς φωνάς».

«**Καὶ προσέθηκέ μοι ὠτίον**» (Ἡσαΐου 50,4), ἀντὶ τοῦ «ὠτακοπή».

«**Ἡ γλώσσα** τῶν κυνῶν σου» (Ψαλμός 67,24), ἀντὶ τοῦ «ἡ λάμψις», παρατρρεῖ,
αἰνιγματικῶς, ὁ Ἄδριανός.

«**Καὶ γλώσσα** ἦν οὐκ ἔγνω ἤκουσεν» (Ψαλμός 80,6).

§λε. Ἡ λέξη «**ὄδος**» χρησιμοποιεῖται πολλές φορές, γὰ νὰ δηλώσῃ τὴν πρό-
ση καὶ τὴ συμπεριφορά.

απαδείγματα:

«**Μακάριοι οἱ ἀμωμοὶ ἐν ὁδοῖ, οἱ πορευόμενοι**» (Ψαλμός 118,1 πρβλ. 141,4).

«**Ἐκρύψαν ἱερεῖς ὁδὸν**» (Ἰσρη 6,9), γὰ νὰ δηλώσῃ τὴν «**πράξη** τους».

«**Τάξατε τὰς καρδίας ὑμῶν εἰς τὰς ὁδοὺς ὑμῶν**» (Ἀγγαίου 1,5).

«**Ἰνα τί ἐπλάνησας ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ὁδοῦ σου;**» (Ἡσαΐου 63,17).

«**Αἱ ὁδοὶ** σου καὶ τὰ ἐπιτηδεύματά σου ἐπόησάν σοι ταῦτα» (Ἰερμίου 4,18).

«**Ὅπως ἐάν πτωε εὐφρῆς τῆς ὁδοῦ ὄντας**» (Πράξεις Ἀποστόλων 9,9).

«**Ὡς ταύτην τὴν ὁδὸν ἐδίωξαν**» (Πράξεις Ἀποστόλων 22,4).

«**Κατὰ τὴν ὁδὸν ἦν λέγουσιν αἰρέσαν, οὕτω λατρεύω**» (Πράξεις Ἀποστόλων 24,
14).

§λζ. Ἡ λέξη «**ὑπομονή**» χρησιμοποιεῖται πολλές φορές ἀντὶ τῆς λέξεως
«**προσοδοκία**» καὶ τὸ ρῆμα «**ὑπομένω**» ἀντὶ τοῦ ρήματος «**προσοδοκῶ**».

απαδείγματα:

«**Καὶ νῦν τίς ἢ ὑπομονή** μου; οὐχὶ Κύριος» (Ψαλμός 38,8), γὰ νὰ πεῖ «ἡ προσ-
δοκία καὶ ἡ ἐπιπέδα μου».

«**Ἰππομονή Ἰσραὴλ, Κύριε**» (Ἰερμίου 14,8).

«**Ἰπέμενα συλλυπούμενον**» (Ψαλμός 68,21).

«**Ἰπέμενον τὸν Κύριον**» (Ψαλμός 26,14).

«**Ἰπρήμενον με, λέγει Κύριος**» (Σοφοκίου 3,8).

«**Ἰπρημέναντων αὐτῶν φῶς**» (Ἡσαΐου 59,9).

§λεδ. Τὰ «**ἀνάμια**» ἐκλαμβάνονται πολλές φορές ὡς «**αἴτια**».

απαδείγματα:

«**Ὅπως ἂν βασιῆ ὁ πούς σου ἐν αἵματι**» (Ψαλμός 67,24), ἀντὶ τοῦ ἀνάγκη πᾶσα.

«**Δοὶ μόνω ἡμᾶστον**» (Ψαλμός 50,6).

«**Ὅπως ἂν ἐνοδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν μου**» (πρὸς Ρωμαίους 9,17).

«**Ὅπως ἂν γνωσθῆ ἡ δικαιοσύνη τοῦ Κυρίου**» (Μιχαίου 6,5).

«**Ἐγὼ εἰς κοίμα εἰς τὸν κόσμον ἦλθον, ἵνα αἱ μὴ βλέποντες βλέπωσι**» (κατὰ Ἰω-
άννην 9,39).

«**Νόμος** δὲ παρεστῆθεν, ἵνα πληρώσῃ τὸ παράπτωμα» (πρὸς Ρωμαίους 5,20).

«Ἴνα πᾶν στήμα φασγῆ» (πρὸς Ρωμαίους 3,19).

«Ἴνα μὴ ἂν θέλῃτε παῦτα ποιεῖτε» (πρὸς Γαλάτας 5,17).

Σκε. Τὴ διάρκεια μιᾶς πράξεως διατηρῶνται ὡς κοινωνία κ.λπ. μὲ κάρσιον.

Παραδείγματα:
«Καὶ μετὰ παρανομούντων οὐ μὴ σισέλω» (Ψαλμὸς 25,4) ἀντι τοῦ «Ὁὐ μὴ παρνομήσω».

«Μακάριος ἀνὴρ ὃς οὐκ ἐτροβήθη ἐν βουλή ἀσεδῶν» (Ψαλμὸς 1,1), ἀντι τοῦ «Ὁὐκ ἠσέθησεν».

«Ὁὐκ ἐκάθισα ἐν συνεθείῳ παϊδόντων» (Ιερειῖου 15,17).

«Εἰς βουλήν αὐτῶν μὴ εἰσέλθῃ ἡ ψυχὴ μου» (Γενέσεως 49,6).

Σκατ. Για νὰ δηλώσει τὸ βέβαιο, χρησιμοποιεῖ τὸν ὄρο «ὄρκος».

Παραδείγματα:
«Ἦμισα Δαυὶδ τῷ δουῷ μου» (Ψαλμὸς 88,4).

«Ἦμισε Κύριος τῷ Δαυὶδ ἀντήθειαν» (Ψαλμὸς 131,11).

«Καρ' ἔμμουσεν ἄμισα. λέγει Κύριος» (Γενέσεως 22,16).

«Ὀμνῶει Κύριος κατὰ τῆς ὑπερηφανίας Ἰακώβ» (ἄμνος 8,7).

Σκγ. Εὐκοπᾶζει τὴ διάθεσι ἀπὸ τὰ λεγόμενα.

Παραδείγματα:
«Ἐἶπον, Τίς ὄψεται αὐτούς;» (Ψαλμὸς 63,6), ἀντι τοῦ «σῦτως ἔπαρτον πάντα σὰν νὰ μὴν ὑπῆρχε κανεὶς, ποὺ τοὺς δῶλεπεν».

«Ἐἶπε γὰρ ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ, Ὁὐκ ἔστι Θεός» (Ψαλμὸς 13,1).

«Ἐἶπον, Δεῦτε καὶ ἐξολοθρεύσωμεν ἑαυτοὺς τὸ ἀγαστήριον τοῦ Θεοῦ» (Ψαλμὸς 82,5).

«Ἐἶπον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν αἱ συγγενεῖαι αὐτῶν ἐπι τὸ αὐτὸν» (Ψαλμὸς 73,8).

«Ἐἶπατε, Ἐν τίνι ἐπαυλίσασαμεν» (Μαλαχίου 1,6).

«Σὺ δὲ εἶπας, Ἐγὼ εἰμι, καὶ οὐκ ἔστιν ἔτερον» (Ἡσαΐου 47,10).

«Σὺ δὲ εἶπας ἐν τῇ καρδίᾳ σου» (Ἡσαΐου 14,13).

«Ἐγὼ δὲ εἶπα ἐν τῇ εὐθυμίᾳ μου, Ὁὐ μὴ σαλευθῶ εἰς τὸν αἰῶνα» (Ψαλμὸς 29,7).

«Ὁ λέγων τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ Ραακὰ, ἢ Μωρὲ ἔνοχος ἔσται τῷ συνεθείῳ, καὶ τῇ μωρητικῶς τὴν οἴση τῆς ψυχῆς καὶ λέγεται ἀντι τοῦ «πασαίτη κατὰ τοῦ τέλους ὑπεροψία κεχρημένος ὡς μηδὲ τοῦ τυχόντος αὐτὸν δέξιν ἠγρεῖσθαι λόγου».

Τὸ σημειολογικὸ σύστημα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης

«Πρόσθετε αὐτοῖς κακὰ, Κύριε» (Ἡσαΐου 26,15).

«Κατέβη κακὰ παρὰ Κυρίου» (Μιχαίου 1,12).

«Ἐκάκωσεν δὲ Σάββα Ἄγγελος τὴν παιδίσκην αὐτῆς» (Γενέσεως 16,6).

«Κακώσωσιν αὐτὸν» (Γενέσεως 15,13), ἀντι τοῦ «κακοπαθεῖσθαι παρασκευάσουσα».

«Τὴν κληρουσίαν σου ἐκάκωσας» (Ψαλμὸς 93,5).

«Μετανοῶν ἐπὶ ταῖς κακίαις» (Ἰωὴλ 2,13), ἀντι τοῦ «ταῖς ὑπὲρ τῶν πλημμελημάτων τιμωρίας», κατὰ τὸν Ἄδριανό.

«Ὁὐκ ἔστι κακία ἐν πόλει» [= εἰ ἔσται κακία τῇ πόλει] (ἄμνος 3,6).

«Ἀπερτὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς» (Ματθαίου 6,34), ἀντι νὰ πεῖ, σύμφωνα μὲ τὸν Ἄδριανό, ὅτι «ἡ ἐπὶ αὐτῆς ἐργασία μυσίων κόπων καὶ πόνων τοῖς ἀνθρώποις ὑπάρχει πρόξενος».

Σκδ. Για νὰ δηλωθεῖ ἡ τιμωρία, χρησιμοποιεῖται ἡ λέξη «ποτήριον».

Παραδείγματα:
«Πῦρ, καὶ θεῖον, καὶ πνεῦμα καταριῶδες, ἡ μερὶς τοῦ ποτηρίου αὐτοῦ» (Ψαλμὸς 10,6).

«Ἰδοὺ εἰλθαρά ἐκ τῆς χειρὸς σου τὸ ποτήριον τῆς πώσεως» (Ἡσαΐου 51,22).

«Τὸ ποτήριον τῆς ἀδελφῆς σου πίεσαι» (Ἰεζεκιήλ 23,32).

«Ὁ Κύριος(εἶπεν) ποτήριον μέλιτος πίεν» (Ματθαίου 20,22).

Σε. Ἡ λέξη «ὄνομα» χρησιμοποιεῖται γὰρ τὸν Κύριο (Θεὸ) ἀντι γὰρ «ἴσον ἔχων» κατὰ τὸ σχῆμα τοῦ Ἄδριανού.

Παραδείγματα:
«Ἰνώρωσεν ὅτι ὄνομά σοι Κύριος» (Ψαλμὸς 82,19), γὰρ νὰ δηλώσει «Σὺ εἰ Κύριος».

«Ἰδοὺ τὸ ὄνομα Κυρίου διὰ χρόνου ἐρχεται πολλῶν» (Ἡσαΐου 30,27), ἀντι «ὃ Κύριος».

Σζα. Οἱ λέξεις «πῆρ», «ἔφορος» καὶ «βέλη» χρησιμοποιεῖται μεταφορικῶς, γὰρ νὰ δηλωθεῖ ἡ «τιμωρία».

Παραδείγματα:
«Τὰ βέλη σου ἤκονησάν, δυνατὸν» (Ψαλμὸς 119,4).

Σζβ. Ὁ ἀριθμὸς «ἑπτὰ» χρησιμοποιεῖται, γὰρ νὰ δηλώσει πλεονακμῶς, ἐπειδὴ εἶναι ὁ τέλειος ἀριθμὸς.

Παραδείγματα:
«Ἐπτάκις τῆς ἡμέρας» (Ψαλμὸς 118,164). Λέγεται, σύμφωνα μὲ τὸν Ἄδριανό, ἀντι τοῦ «πολλάκις».

«Ἄπλοδος τοῖς γείτοσιν ἡμῶν ἑπταπλασίονα» (Ψαλμὸς 78,12), δηλαδὴ πολὺ μὲ γάλη τιμωρία.
«Ἰπτήρεις στῆλαι ἑπτὰ» (Παροιμιῶν 9,1).

Σβγ. Όμοιεί περί του Θεού ἐναλλάσσοντας γραμμικτικῶς τὸ πρόσωπον

Παραδείγματα:

« Ἡ δικαιοσύνη σου ὡς ἄρη Θεοῦ » (Ψαλμός 35,7).

« Τὰ βέλη σου ἠκουσμένα θανάτῃ, —λαοὶ ὑποκάτω σου πεσοῦνται— ἐν καρδίᾳ τῶν ἔθρων τοῦ βασιλέως » (Ψαλμός 44,6), δηλαδή « σου τοῦ θναπτου βασιλέως ».

« Κατ' εἰκόνα Θεοῦ ἐποίησεν » (Γενέσεως 1,27).

« Ἐβρέξεν ὁ Θεός εἰς Δάδρα πῦρ και θεῖον παρὰ Κυρίου » (Γενέσεως 19,24).

« Ὁμνῆ' αὐτῷ Κύριος εὐρεῖν ἔλαος παρὰ Κυρίου » (Β' πρὸς Τιμόθεον 1,18).

« Τοῦ ὁραθέντος γιου Θεοῦ ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν » (πρὸς Ρωμαίους 1,4).

Σβδ. Ἡ λέξη «πρωί» χρησιμοποιεῖται πολλές φορές, γιά νά δηλώσει τήν ταχύτητα.

Παραδείγματα:

« Βοηθήσει αὐτῇ ὁ Θεός τὸ πρὸς πρωί-πρωί » (Ψαλμός 45,6).

« Πρωί πρωί, δώσει τὸ κρίμα αὐτοῦ » (Σοφονίου 3,5). Δηλαδή « παραιτύειαν » (αἰτι-σως).

Σβδα. Καί ἡ λέξη «ῥῆθος» χρησιμοποιεῖται, γιά νά δηλώσει τὸ ἄθος.

Σβα. Ἡ λέξη «φῶς» χρησιμοποιεῖται, γιά νά δηλώσει τὸ ἄθος, τῆ χάρὰ τῆς ζωῆς, και ἡ λέξη «σκότος» τὸ ἄνατο. Ἐπειδὴ ἐκείνοι, που βρασκονται σὲ καλὴ διάθεση, εἶναι προδραστητικοί, ἐνὸ ἐκείνοι, που εἶναι σὲ κακὴ διάθεση, δὲν μπορούν νά βλέπουν οὔτε τὰ πόδια τους, ἐπειδὴ οἱ ζωντανοὶ βλέπουν τὸ φῶς, ἐνὸ οἱ νεκροὶ μένουν στὸ σκοτάδι.

Παραδείγματα:

« Φῶς ἀπέτειλε τῷ δικαίῳ » (Ψαλμός 96,11).

« Ὁ Θεός μου φωτισεῖ τὸ σκότος μου » (Ψαλμός 17,29). Λέγεται, κατὰ τὸν Ἀ-θῶνα, ἀντὶ « τὴν λύπην μου εἰς χάρην μετασκευάσεις ».

« Ἐστὶ τὸ φῶς τῆς Σελήνης ὡς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου » (Ἡσαίου 30,26).

« Φωτίζου, φωτίζου, Ἱερουσαλήμ » (Ἡσαίου 60,1).

« Ἐάν προσεῦθῶ ἐν σκότει, Κύριος φωτίζει μου » (Μιχαίου 7,8). Δηλαδή, « ἐμοῦ συμφορῶν και θλίψην ὑπογραμμένου, χάρὰ τῆς και εὐτυχία ἐκ παραδόξου συνήντη-σεν ».

Σβαα. « Σκότος » ὀνομάζεται ὁ θάνατος.

Παραδείγματα:

« Και εἶπα, Ἄρα σκότος καταπατήσει με » (Ψαλμός 138,11).

« Νυξ φωτισμός ἐν τῇ τρυφῇ μου » (Ψαλμός 138,11).

Τὸ σημειολογικὸ σύστημα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης

« Φῶδος και τῶμος ἦλθεν ἐπ' ἐμέ, και ἐκάλυψέ με σκότος » (Ψαλμός 54,6).

« Ἐθετό με ἐν λάκκῳ καταπτώτῳ, ἐν σκοτεινῆς και ἐν σκιά θανάτου » (Ψαλμός 87,7).

Σβστ. Ἡ ἐννοια συντέλεια, δηλαδή τὸ τέλος τῶν στοιχείων, δηλώνεται με τὸ σκοτεινάσμα και τὴν ἀδυναμία παρατηρησεως τους.

Παραδείγματα:

« Ὁ ἡλιος και ἡ σελήνη σκοτεινάσου, και οἱ ἀστέρης οὐ δώσουσι τὸ φέγγος αὐτῶν » (Ἰωηλ 3,15).

« Κύριος δώσει φωτὴν ἀπὸ προσώπου δυναμειος αὐτοῦ, ὅτι πολλή ἐστι σφόδρα ἡ παρεδόκη αὐτοῦ » (Ἰωηλ 2,11).

Σβς. Ἡ λέξη «ἀνοχη» ἀθροπῶνων πρέξων δηλώνεται ὡς πράξη τοῦ Θεοῦ, ἐπειδὴ, καίτοι μπορεῖ νά ἐμποδιστε, δὲν τὸ πρόττει.

Παραδείγματα:

« Μὴ ἐκάλυψς τὴν καρδίαν εἰς λόγους πονηρίας » (Ψαλμός 140,4).

« Μὴ ἐκάλυψς ἐν ὄρητῃ ἀπὸ τοῦ δουλίου σου » (Ψαλμός 20,9).

« Ἐξέκλυας τοὺς τρέβους ἡμῶν ἀπὸ τῆς ὀδοῦ σου » (Ψαλμός 43,19).

« Ἰαοῦ ἐγὼ πλινθῶ αὐτῆν, περὶ τῆς Ἱερουσαλήμ » (Ἰσρη 2,16).

« Ἵ ἐπλάνησας ἡμάς, Κύριε, ἀπὸ τῆς ὀδοῦ σου; ἐσκαλήνωνας τὰς καρδίās ἡμῶν του μὴ φοβείσθαι σε » (Ἡσαίου 63,17).

« Σκλήρῶνων, σκλήρῶνῳ τὴν καρδίαν Φαραῶ και τῶν θεραπόντων αὐτοῦ » (Ἐξό-δου 14,17).

« Παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεός εἰς ἀδόκιμον νοῦν » (πρὸς Ρωμαίους 1,28).

Σβη. Ἡ «δύναμη τοῦ Θεοῦ» δηλώνεται συχνά με πρόστῃ ἐκδηλωτικῆ τῆς δυνάμειος.

Παραδείγματα:

« Ὁ ἐπιδύεπων ἐπὶ τὴν γῆν, και ποιῶν αὐτῆν τρέμειν » (Ψαλμός 103,32).

« Ὁ ἀρειῶν τῆ θαλάσση, και ἔρησῶντων αὐτῆν, και πάντας τοὺς ποταμοὺς ἐξση-μῶν » (Ναοὺμ 1,4).

« Κατὰ πόδας αὐτοῦ ἔστη και ἐσαλεύθη ἡ γῆ: ἐπέδαψε και ἐπάκη ἔθνη » (Ἄδδα-κοὺμ 3,5-6).

Σβθ. Ἡ λέξη «σάφς» χρησιμοποιεῖται πολλές φορές, γιά νά δηλώσει τὴ βολο-γική προσηματικότητά («ἐπ' αὐτῆς τῆς φύσεως»).

Παράδειγμα:

« Ἐθετο τὰς σάρκας τῶν ὀσίων σου τοῖς θηρίοις τῆς γῆς » (Ψαλμός 78,2).

« Ἐπὶ φωλότῃτος » « Ὁ μὴ καταμείνη τὸ πνευμά μου ἐν τοῖς ἀνθρώποις, διά τὸ εἶναι αὐτοὺς σάρκας » (Ἰνέσεως 6,3).

« Ἐπὶ θνητότῃτος » « Και ἐκλήθη ὅτι σάρξ εἶσι, πνεῦμα παρεσόμενον » (Ψαλμός 77,39).

- «Πλάσα σάξ ἡ χάρις» (Ήσαίου 40,6).
 «Εἰ γὰρ καὶ ἐρηνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστὸν» (Β' πρὸς Κορινθίους 5,16).
 «Πλά νά πεῖ, «θνητὸν» «Ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκοῦ αὐτοῦ» (πρὸς Ἐβραίους 5,7).
 «Σάξ καὶ αἶμα βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσαμεν» (Α' πρὸς Κορινθίους 15,50).
 «Ὁ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ» (πρὸς Γαλάτας 2,20).
 «Ἐπὶ συγγενείας» «Σάξ μου ἐξ αὐτῶν» (Ὁσηε 9,19).
 «Ἰδοὺ ὅσα σου καὶ σάρκος σου ἡμεῖς χθές καὶ τρίτην ἡμέραν» (Β' Βασιλειῶν 5,1-2).
 «Ἀδελφοί μου ἡμεῖς» (Β' Βασιλειῶν 19,13).
 «Ὀυὶ ὄστων μου καὶ σάξ μου σῦ;» (Β' Βασιλειῶν 19,14).
 «Εἴ πως παραξήλωσω μου τὴν σάρκα» (πρὸς Ρωμαίους 11,14).

§μ. Ἡ λέξη «υἱός» σημαίνει ἄνθρωπος.
 Παραδείγματα:

- «Τι ἔστιν ἄνθρωπος, ὅτι μιμητήσθη αὐτοῦ; ἢ γίὸς ἀνθρώπου;» (Ψαλμός 8,5), ἀντι τοῦ «ἀνθρώπου».
 «Ἰεὺ ἀνθρώπου» (Ἰεζεκιήλ 2,6), ἀντι τοῦ «ἀνθρώπου».
 «Σκύμνος λέοντος» (Ναούμ 2,12), ἀντι τοῦ «λέων».
 «Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη» (Ήσαίου 53,7).
 «Ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείροντος αὐτὸν ἀφώνος» (Ήσαίου 53,7).

§πα. Ἡ λέξη «πνεῦμα» χρησιμοποιεῖται, γιὰ νὰ δηλωθεῖ ἡ προαίρεσι, ἢ τὸ χάρισμα, ἢ ὁ ἀγγελὸς, ἢ ἡ ψυχὴ, ἢ ἡ φωνή, ἢ ὁ ἀέρας. Δηλώνει τὴν προαίρεσι [θελήσῃ] τοῦ Θεοῦ.

Παραδείγματα:

- «Ἐπιθήσατε συνθήκας, οὐ διὰ τοῦ πνεύματός μου» (Ήσαίου 30,1), ἀντι τῆς «προσάφειας».
 «Μεταβάλετ' τὸ πνεῦμα αὐτοῦ» (Ἀδδακίου 1,11), ἀντι τῆς «προαίρεσιν».
 «Πνεῦμα εὐθὲς ἐγκρίνωσιν ἐν τοῖς ἐγκρίτοις» (Ψαλμός 50,12), δηλ. στὴν προαίρεσί μου.
 «Ὀὐκ ἐπιστάθη μετὰ τοῦ Θεοῦ τὸ πνεῦμα αὐτῆς» (Ψαλμός 77,8), δηλ. ἡ προαίρεσί της.

«Πνεῦματι πορευείας ἐπιλανθήσομαι» (Ὁσηε 4,12).
 «Ἐξοράμῃ πονηρὸν πνεῦμα» (Ὁσηε 12,9).
 «Ὅτι ἐγενήθη πνεῦμα ἔσπερον ἐν αὐτῶν», δηλαδή «Ὅτι μὴ εὐεβήθη πνεῦμα ἔσπερον ἐν αὐτῶν» (Ἀριθμοὶ 14,24).

«Νῦν δεδιμένος τῷ πνεύματι πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλήμ» (Πράξεις Ἀποστόλων 20,22).
 «Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι» (κατὰ Ματθαῖον 5,3).

Τὸ σημειολογικὸ σύστημα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης

(Ἐπὶ χαρίσματός) «Πνεῦματι ἡγεμονικῶ στήριξόν με» (Ψαλμός 50,14).
 «Πνεῦμα σοφίας καὶ συνέσεως, πνεῦμα δουλιῆς καὶ ἰσχύος, πνεῦμα γνώσεως καὶ εὐσεβείας, πνεῦμα φόβου Θεοῦ ἐμπλήσσει αὐτὸν» (Ήσαίου 11,2).
 «Διατλά ἐν πνεύματί σου» (Α' Βασιλειῶν 2,9). Κατὰ τὸν Ἀδριανὸ σημαίνει Ὁ ἀπόστολος Παῦλος πνεῦμα ἰσχυρίζει πολυτάκως τὸ χάρισμα, λ.χ. «Τὸ Πνεῦμα μὴ σέβωνται» (Α' πρὸς Θεσσαλονικεῖς 5,19).
 (Ἐπὶ ἀγγελίου) «Καὶ ἦλθεν ἐπ' ἐμὲ πνεῦμα, καὶ ἀνέλασέ με, καὶ ἐξήρπεν» (Ἰεζεκιήλ 2,2).

(Ἐπὶ ψυχῆς) «Ἐξελύεσται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, καὶ ἐπιστρέφει εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ» (Ψαλμός 145,4).
 (Ἐπὶ φωνῆς) «Τῷ λόγῳ Κυρίου οἱ οὐρανοὶ ἐσπερωθήσαν, καὶ τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ πάντα ἡ δυνάμεις αὐτῶν» (Ψαλμός 32,6).

«Προσεύχομαι τῷ πνεύματι, προσεύχομαι δὲ καὶ τῷ νοῷ» (Α' πρὸς Κορινθίους 14,15).

(Ἐπὶ λόγος) «Ἐν πνεύματι βασιλῶ συντροφεῖς πλοῖτα Θεοσεβῆς» (Ψαλμός 47,8).
 «Ἀπέστειλας τὸ πνεῦμά σου, ἐκέλευσεν αὐτοὺς θέλασσαν» (Ἐξόδου 15,10).
 «Ἐκ τῶν τεσσάρων πνευμάτων ἐλάθεται» (Ἰεζεκιήλ 37,9).

§μδ. Τὸ «ἔως» χρησιμοποιεῖται πολλὰς φορὰς ὄχι χρονικῶς, ἀλλὰ «ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ πρόβλεπτος», παρατηρεῖ ὁ Ἀδριανός.

Παραδείγματα:

- «Καὶ ἐν τῇ σκιά τῶν πτερυγῶν σου ἐπίτω, ἔως οὗ παρέλθῃ ἡ ἀνομία» (Ψαλμός 56,2).
 «Ἐὼς ἀν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου» (Ψαλμός 109,1).
 «Ἐγὼ εἰμι ἔως ἐν καταγρησάστῃ» (Ήσαίου 46,4).
 «Ἐκλήτησάτε τὸν Κύριον ἔως τοῦ ἐλθεῖν ἡμῖν γεννήματα δικαιοσύνης» (Ὁσηε 10,12).
 «Ὁὐ προσέθετο Σαμουὴλ ἰδεῖν τὸν Σαουλ ἔως ἡμέρας θανάτου αὐτοῦ» (Α' Βασιλειῶν 15,35).

«Τοῦ ἐγὼ μεθ' ἡμῶν σήμε πάντα τὰς ἡμέρας ἔως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος» (κατὰ Ματθαῖον 28,20).
 «Ὀὐκ ἐγένωσκεν αὐτήν, ἔως οὗ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον» (κατὰ Ματθαῖον 1,25).

§μζ. Χρησιμοποιεῖται ἡ ἐναλλαγή τῶν χρόνων τοῦ ρήματος, «συνεχῶς», σημαίνει, ἀνακαίρως ὄμως, ὁ Ἀδριανός. Θεωρεῖ ὅτι χρησιμοποιεῖται διαρκῶς ὁ μέγαν χρόνος [κατὰ τὴν ἐβραϊκὴν γραμματικὴν ὁ μὴ τελεσημένος χρόνος] ἀντι τοῦ παρτατικού ἢ τοῦ ἀορίστου [κατὰ τὴν ἐβραϊκὴν γραμματικὴν ὁ τελεσημένος χρό-

νος]. Πρόκειται όμως περί της λεγόμενης ακολουθίας των χρόνων του εβραϊκού ημερολογίου.¹²

Παραδείγματα:

«Απόσω καθ' ἑκάστην νύκτα τὴν κλίην μου» (Ψαλμός 6,7) ἀντι τοῦ «ἔξουσα».

«Ἐν ποταμῷ θελεῦσονται ποδὶ» (Ψαλμός 65,6), ἀντι τοῦ «διηλθον».

«Ὡς χειλῶν οὐρα φωνήσω» (Ἡσαίου 38,14).

§1γ. Χρησιμοποιείται, επίσης, χρόνος παρωχημένος (δηλαδή τετελεσμένος) ἀντι τοῦ μέλλοντος (μὴ τετελεσμένου).

Παραδείγματα:

«Ἐγὼ πρὸς τὸν Θεὸν ἐκέραξα, καὶ ὁ Κύριος εἰσέηκουσέ μου» (Ψαλμός 54,17), ἀντι τοῦ «εἰσακουάσεται μου».

«Τότε ἔσπευσαν ἡγεμόνες Ἰδαίμ» (Ἐσόδου 15,15).

§1δ. Ἐπίσης χρησιμοποιείται μέλλον ἀντι τοῦ ἐνεστώτος [βλ. προηγούμενα §1γ καὶ §1γ1].

Παραδείγματα:

«Παροικήσουσι καὶ καταφύβουσιν» (Ψαλμός 55,7) ἀντι τοῦ «παροικαῖουσιν».

«Φθιέσονται καὶ λαλήσουσιν» (Ψαλμός 93,4).

§1ε. Ἡ λέξη «αἰών» χρησιμοποιεῖται τριπλῶς. Δηλώνει ἢ τὸ χρόνο τῆς ζωῆς ἐκάστου, ἢ τὸ χρόνο γενικῶς, ἢ τὸ συνεχές καὶ ἀπελεύτητος.

Παραδείγματα στὸ (α):

«Καὶ ἐκοιτάσσει εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ζήσεται εἰς τέλος» (Ψαλμός 48,10).

«Ἐδάκας αὐτῷ μακρότητα ἡμερῶν εἰς αἰῶνα αἰῶνος» (Ψαλμός 20,5).

«Εἰς τὸν αἰῶνα ἐξομολογήσασθε μοὶ ἕως ἂν ζῶ καὶ εἰμὴν» (Ψαλμός 29,13).

«Ὁὐ σαλευθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα ὁ κατακλῆν Ἱερουσαλήμ» (Ψαλμός 134,1).

«Δουλεύσει σοὶ εἰς τὸν αἰῶνα» (Ἐσόδου 21,6).

«Ὁὐ μὴ νύκτας τοὺς πόδας μου εἰς τὸν αἰῶνα» (κατὰ Ἰωάννην 13,8).

«Ὁὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα» (Α' πρὸς Κορινθίους 8,13).

«Ὁὐ μὴ δὴψῶσθαι εἰς τὸν αἰῶνα» (κατὰ Ἰωάννην 4,13).

Παραδείγματα στὸ (β):

«Εἰσελεύσεται ἕως γενεῶν πατέρων αὐτοῦ, ἕως αἰῶνος οὐκ ὄψεται πῶς» (Ψαλμός 48,20). Τοῦτο λέγεται ἀντι τοῦ «ὅσο παραμένει ἢ παροῦσα κατάστασις» καὶ δὲν ἀναφέρει τὴν ἀνάστασι τῶν νεκρῶν («οὐ γὰρ ἐστὶ ἀναπέσει τῆς ἀναστάσεως ἀνεπάντως ἐφθιέσεται»).

«Ὀνειδὸς αἰῶνων ἔδωκεν αὐτοῖς» (Ψαλμός 77,66).

Τὸ σημειολογικὸ σύστημα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης

«Εἰς μυριάστων αἰῶνων ἔσται δίκαιος» (Ψαλμός 111,6).

«Ἰσραὴλ σώζεται ὑπὸ Κυρίου σωτηρίας αἰῶνων» (Ἡσαίου 45,17).

«Ὅτι μὴ ἐντραπέωσιν ἕως τοῦ αἰῶνος ἐν ὄρει Σιών, ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸν αἰῶνα» (Ἡσαίου 45,17). Τοῦτο λέγεται ἀντι τῆς ἐνοίας «πολλὸς χρόνος». Παραδείγματα:

«Ἰουδαία εἰς τὸν αἰῶνα κατακληθήσεται» (Ἰωήλ 4,20).

Παραδείγματα στὸ (γ):

«Ὁ θρόνος σου, ὁ Θεός, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος» (Ψαλμός 44,7).

«Εἰς τὸν αἰῶνα, Κύριε, ὁ λόγος σου διαμένει ἐν τῷ οὐρανῷ» (Ψαλμός 118,89).

«Κύριος εἰς τὸν αἰῶνα μένει, καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ βασιλεία αἰῶνος» (Δανιὴλ 7,27).

Φράση αὐτῆς τῆς ομάδος χρησιμοποιεῖται καὶ ἀπὸ τὸν Χριστό: «Ἐκατονταπλασίονα ληφεται ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, καὶ ἐν τῷ μέλλοντι ζωὴν αἰῶνων κληρονομήσει» (κατὰ Ματθαῖον 19,29).

«Ἄντη δέ ἐστιν ἡ αἰῶνος ζωὴ» (κατὰ Ἰωάννην 17,3).

«Ἐγὼ ζωὴν αἰῶνων δόσω πᾶσι» (κατὰ Ἰωάννην 10,28).

§1ε. Ἡ εὐκτική ἐκφράζεται διὰ προστακτικῆς. Ἐκείνη τὰ ὅποια ἐκφράζουσι εὐχὴν διατυπώνονται προστακτικῶς. Στὴ γραμματικὴ τῆς βιβλικῆς ἐβραϊκῆς γλώσσας ὑπάρχει λειτουργικὴ καὶ ὄχι τυπολογικὴ διάκριση μεταξὺ εὐκτικῆς καὶ προστακτικῆς.

Παραδείγματα:

«Ἐξάλειψθήτωσαν ἐκ βιβλίου ζώντων» (Ψαλμός 68,29), ἀντι τῆς ἐκφράσεως

«εἶθε νὰ ἐξάλειφθῶν» (ἐξάλειφθείην) καὶ «εἶθε νὰ μὴ ἐγγραφοῦν» («μὴ ἐγγραφοῦν»).

«Μεγέθει δακτύλιός σου ἀπολιθωθήσασιν» (Ἐσόδου 15,16), ἀντι τοῦ «εἶθε νὰ ἀπολιθωθῶν» («ἀπολιθωθείην»).

«Ἀναδαίη ἐκ φθορᾶς ἡ ζωὴ μου» (Ἰωνᾶ 2,7).

Ε. ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

Τὸ τρίτο μέρος περιλαμβάνει σχήματα συντάξεως καὶ ὀνομαζέται ἀπὸ τὸν Ἀδριανὸν «Ἀρχὴ τῶν ἐπι τῆς συνθέσεως». Δι' αὐτὸ διαλαμβάνονται σχήματα λόγου, χρησιμοποιούμενα κυρίως στοὺς Ψαλμούς τοῦ Δαυὶδ. Ἀναφέρονται τὰ ἀκόλουθα ἑξῆ συντακτικὰ σχήματα: (1) ἐλλείψεις, (2) παυτολογία, (3) πηγῶδες τὸ αὐτὸ κατὰ ἀντιστροφήν, (4) ἀντιστροφή με ἐκτενέστερη διατύπωση, τὸ (5) ὑπερβασιμὸ καὶ ὑπερβόσεως καὶ (6) τὸ ἐπιπέσειν.

1) Ἐλλείψεις. Ἡ ἐλλειπτικὴ σύνταξις ἢ τὸ ἐλλειπτικὸν σχῆμα ὑπάρχει, ὅταν παραλείπεται κάποιο ὄρος τῆς προτάσεως, ἐπειδὴ ὑπονοεῖται ἢ εἶναι αὐτονόητος.

13. Βλ. Ηλ. Β. Οικονόμου, Γραμματικὴ τῆς Αρχαίας Εβραϊκῆς Γλώσσας, § 4.17 ἐξ., Ἀθήναι 1976, σελ. 142-144.

Στο σχήμα αυτό υπάγονται νοούμενες ἐλπίδες, όπως του «ἔσται», «εἰπών», «λέγων», «εἶπας», «λέγουσιν» και τὰ παρόμοια.

Παραδείγματα:

« Ἄλλ' ἢ ὡσεὶ χυοῦς, ὃν ἐσφίττει ἄνεμος ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς » (Ψαλμὸς 1,4).
 « Πρὸς Κύριον ἐν τῷ θυμῷ σου μετέκρινε ἐκείνη » (Ψαλμὸς 119,1). Ἐπιλείπει τὸ «εἶπών».

« Τὴς ἀσέβειας ἐν τῷ αἵματί μου » (Ψαλμὸς 29,10), ὅπου νοεῖται και ἀλλοτρή τοῦ χρόνου.

« Ἐκ βάθρων ἐκέκραξά σοι, Κύριε » (ἐν. εἰπών) (Ψαλμὸς 129,1).

« Κύριε, πῶσαι τὴν ψυχὴν μου » (Ψαλμὸς 6,5).

Τὸ «λέγων» νοεῖται στὸ ἀκούουθο:

« Ἄσπευ και ψαλῶ τῷ Κυρίῳ, (ἐν. λέγων) » (Ψαλμὸς 103,33). Στους Ψαλμοὺς δὲν ὑπέχει ἐναλλαγή προσώπου.

Τὸ «εἶπας» νοεῖται στὰ ἀκούουθα:

« Ὅταν λάβω καρπὸν, ἐγὼ εὐθύτητάς σου » (Ψαλμὸς 74,3).

« Συνεστῶ σε και συμβῶδῶ σε » (Ψαλμὸς 31,8).

Τὸ «λέγουσιν» νοεῖται στὸ ἀκούουθο:

« Κατὰ τοῦ Κυρίου και κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ » (Ψαλμὸς 2,2).

Τὸ «λέγουσιν» νοεῖται στὸ:

« Καὶ μὴ λαλεῖτε κατὰ τοῦ Θεοῦ ἀδικίαν » (Ψαλμὸς 74,6). Ἄντι τὰ λέγουν «οὐδαμῶς ἀπὸ ἐρήμων ῥεῶν» (Ψαλμὸς 74,7).

2) Ταυτολογία. Χρησιμοποιεῖται σὲ ὅλες τὴς περιπτώσεις, σύμφωνα με τὸν Ἀδριανὸν, «παινοῦ».

Παραδείγματα:

« Ἰδοὺ γὰρ ἐν ἀνομίαις συνελήφθην, και ἐν ἀμαρτίας ἐκίστησέ με ἡ μήτηρ μου » (Ψαλμὸς 50,7).

« Ἐγὼ ἐκαμύθηθην και ἕνωσασα » (Ψαλμὸς 3,6).

« Ἰησοῦς και υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων » (Ψαλμὸς 48,3).

« Ὅ ποιῶν τοὺς ἀγγελίους αὐτοῦ πνεύματα, και τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πρὸς γλῶσσαν » (Ψαλμὸς 103,4).

« Ἐγένετό μοι, Κύριε, εἰς καταφυγὴν και ὁ Θεός μου εἰς βοηθὸν ἐπιπέδος μου » (Ψαλμὸς 93,22).

« Κύριος ἐλάλησε, και ἐκάλεσε τὴν γῆν » (Ψαλμὸς 49,1).

« Φθέξονται και κατήσους » (Ψαλμὸς 93,4).

« Τὰ σήματα μου ἐνώπιστα, Κύριε » (Ψαλμὸς 5,1).

3) Τοχῶς σημαίνει τὸ αὐτὸ πάλαι και ἀντιπροσφην. Ἰσχυρίζονται περὶ πτώσεις ὅπως «θλίψεις» ἀντι τοῦ «ὄπι θλίψεις» και «Δὸς ὁ βασιλεὺς» ἀντι τοῦ «ὄσος» (Ψαλμὸς 88,14).

Τὸ σημειολογικὸ σύστημα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης

Παράδειγμα:

« Ὅσος βασιλεὺς μετὰ δυναστείας » (Ψαλμὸς 88,14).

4) Ἀντιπροσφην μετέκρινε διατύπωση. Παρατηρεῖται στὴν περίπτωση τοῦ « Ἐν τοῖς περλοίτοις σου ἐπομάσσεις τὸ πρόσωπον αὐτῶν » (Ψαλμὸς 20,13), ἀντι τοῦ συντημοτέρου « Ἐν τοῖς περλοίτοις αὐτῶν ». Ἡ σύνταξη αὐτὴ παρατηρεῖται και στὸς (ἀρχαίους) Λυρικούς ποιητές.

5) Ὑπερβατικὸν και ὑπερβάσεις. Χρησιμοποιεῖται σὲ διάφορες περιπτώσεις.

Παράδειγματα:

« Ἐν τῷ ὑπερηφανεύεσθαι τὸν ἀσεβῆ, ἐπιτυγίεται ὁ πτωχός, ὅτι ἐπαινεῖται ὁ ἀμαρτωλός » (Ψαλμὸς 9,23-24). Πλησίον εὐρίσκεται τὸ «συμβαδόντων».

« Ὅτι ἡμέρας και νυκτὸς ἐδάφονθῃ ἐπὶ ἐμὲ ἡ χεὶρ σου ... ἐν τῷ ἐμπατηνῆναι μοι ἔκανθαι » (Ψαλμὸς 31,4).

« Ἐσπάρσῃν εἰς ταλαπωλίαν, ἀπὸ τοῦ καλεῖν με θλίην τὴν ἡμέραν » (Ψαλμὸς 31,3-4), «εἰκότως ἀποδιόεσται».

« Ἰὰ βελη σου ἤκονημένα, δυνατὸν » (Ψαλμὸς 44,6). Πλησίον εὐρίσκεται τὸ «δυνατὸν».

6) Ἐπιτάσεις¹¹. Παρατηρεῖται σὲ διάφορες περιπτώσεις.

Παράδειγματα:

« Παίδῶν ἐπαίδευσέ με ὁ Κύριος » (Ψαλμὸς 117,18).

« Ἰσομένων ὑπέμεινα τὸν Κύριον » (Ψαλμὸς 39,2).

« Ἦ μὴν εὐλογῶν εὐλογῶσα σε » (Ἐνέσεως 22,17).

6α) Τὸ «ἰδοὺ» χρησιμοποιεῖται πάλαι φορές κατὰ τὸ σχῆμα τοῦ περτοῦ («κατὰ πρόσειαν»).

Παράδειγματα:

« Ἰδοὺ γὰρ ἀλήθειαν ἠγάπησας » (Ψαλμὸς 50,8).

« Ἰδοὺ ἡ Παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξεν » (κατὰ Ματθαῖον 1,23).

6β) Τὸ «πλὴν» χρησιμοποιεῖται ἀνευ οὐδεμιᾶς ἐνωσιολογικῆς συμβολῆς.

Παράδειγμα:

« Πλὴν μάτην ταράσσεσται » (Ψαλμὸς 38,7).

6γ) Τὸ «σὺν» χρησιμοποιεῖται ἀνευ ἐνωσιολογικῆς συμβολῆς.

Παράδειγματα:

« Κύριος ἐξέτάξει σὺν τὸν δίκαιον και σὺν τὸν ἀσεβῆ¹² » (Ψαλμὸς 10,5).

« Δὺν τὸν δίκαιον και σὺν τὸν ἀσεβῆ κρινεὶ ὁ Θεός » (Ἐκκλησιαστικῆς 3,17).

11. Βλ. Ηλ. Β. Οικονόμου. Γραμματικὴ τῆς Αρχαίας Ελληνικῆς Γλώσσας. Ἀθήνα: 1976. § 4.3.1.2, σελ. 126-127.

12. Ομοιάζει με τὴ μεταφρασὴ τοῦ Ἀχιλλ. Οἰ. ὅ ἔχον «Κύριος ἐξέτάξει τὸν δίκαιον και τὸν ἀσεβῆ» (Ψαλμ. 10,5).

66) Το «**γάρ**» χρησιμοποιείται σε διάφορες περιπτώσεις.

Παραδείγματα:

«Φωνήν ἔδωκαν αἱ νεφέλαι, καὶ γάρ τὰ βέλη σου διαπερύνοντα» (Ψαλμός 76,18).

«Καὶ γάρ ἀπειθόντας τοῦ κατασκευῶσαι» (Ψαλμός 67,19).

«Ὅτι γάρ ἀδελφός μου εἶ» (Γενέσεως 29,15).

6ε) Το «**γὰρ**» χρησιμοποιείται συχνά ἀπὸ τοὺς περισσότερο συγγράφεις τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ ιδιαίτερος στὰ διδῆλια τῶν Βασιλευῶν καὶ τοῦ Σολομῶντος (Σοφία Σολομῶντος κ.λπ.).

6στ) Ἡ πρόθεσι «ἐν». Στους Ψαλμούς τοῦ Δαυὶδ χρησιμοποιεῖται ἡ πρόθεσι «ἐν» ἀντὶ τῆς προθέσεως «σύν».

Παραδείγματα:

«Καὶ μεταβῆσθαι ἄρη ἐν καρδίαις θαλάσῶν» (Ψαλμός 45,3).

«Ἐν ὀλοκαυτώμασιν» (Δανιήλ 3,39), ἀντὶ «σύν ὀλοκαυτώμασιν».

«Ἐν εἰρήνῃ ἐπὶ τὸ αὐτὸ» (Ψαλμός 4,9).

«Ἐγὼ δὲ ἐν ἀκακίᾳ μου ἐπρεσύθην» (Ψαλμός 25,1).

«Φωνὴ Κυρίου, ἐν ἰσχύϊ, φωνὴ Κυρίου ἐν μεγαλοπρεπείᾳ» (Ψαλμός 28,4).

Οἱ ἀσχολούμενοι μὲ τὴ μεγάλη («οἱ σπουδαῖοι»), λαμβάνοντας ἀπὸ τὰ ἀνωτέρω τὲς ἀφορμές, θὰ εἴδουν μὲ τὴ φιλομυθία τους τρόπο (κόδων) καὶ ἀπετηρία («πύλην»), γὰρ νὰ ὀδηγηθῶν στὸ νόημα («οὐκνοια») τῆς Ἁγίας Γραφῆς.

ΣΤ'. ΣΧΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

Τὰ σχήματα τοῦ λόγου ὀνομάζονται καὶ γενικότερα τῆροι.¹⁶ Στὴν Π. Δ. χρησιμοποιοῦνται τὰ ἀκόλουθα εἴδη: δύο σχήματα: α) τὸ κατὰ μεταφοράν, β) τὸ κατὰ μεταβολήν, γ) τὸ κατὰ σύγκρισιν, δ) τὸ κατὰ συνεκδόχην, ε) τὸ καθ' ὑπερβολήν, στ) τὸ κατὰ μετωπυμίαν, ζ) τὸ κατ' ἀντίφασιν, η) τὸ κατὰ περιφρασιν, θ) τὸ κατὰ ἀνακεφαλαίωσιν ἢ ἐπανόληψιν, ι) τὸ κατ' ἀπόχρισιν, ια) τὸ κατὰ προσωποποιίαν, β) τὸ κατὰ σχηματισμὸν, ιγ) τὸ κατὰ ἀλληγορίαν, ιδ) τὸ καθ' ὑπερβολήν, ιε) τὸ κατ' ἐπιπλοασμὸν (= ἐμπαιγμὸν), ιστ) τὸ κατὰ ἐφανεσίαν, ιζ) τὸ κατὰ σαρκασμὸν, ιη) τὸ κατὰ αἰνίγμα, θ) τὸ κατὰ ἀπειλήν, κ) τὸ κατὰ ἀπόφασιν, κα) τὸ κατὰ ἀποσιώπην, και) τὸ κατὰ παραίτησιν, ἐκτός δηλαδὴ ἀπὸ τὰ ἰδιώματα τῆς:

(α) **Κατὰ μεταφοράν.** Ὑπάρχει, ὅταν τὰ φυσικά («κατὰ φύσιν») ἢ πραγματικά («κατὰ πράξιν») γνωρίσματα, ποὺ ἀνήκουν σὲ μία οὐτότητα, ἀποδίδονται (μεταφέ-

Τὸ σημειολογικὸ σύστημα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης

ρονται) σὲ ἄλλη ἢ σὲ ἄλλο πλάσιο, ὅπως συμβαίνει μὲ ἑμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὸ Θεῶ.

Παραδείγματα:

«Κύριος ποιμαίνει με» (Ψαλμός 22,1).

«Ποιμαίνει Ἰακώβ τὸν δούλον αὐτοῦ» (Ψαλμός 77,11).

«Μὴ δόσκωσιν οἱ ποιμένες αὐτοῦς» (Ἰεζεκιήλ 34,2).

«Δεσπότης τὰ πρόβατά μου, διὰ τὸ μὴ εἶναι ποιμένας» (Ἰεζεκιήλ 34,5).

«Δεῦτε ὅπισθ μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἀλιεῖς ἀνθρώπων» (κατὰ Ματθαίου 4,19 καὶ κατὰ Μάρκον 1,17).

(αα) «**Δίκτυα**» καὶ «**ἀμφιδόξα**» ὀνομάζονται πολλὰς φορές στὴν Ἁγία Γραφή οἱ ἐκδηλώσεις («χερῶσεις») τῆς δικαιοσύνης τοῦ Θεοῦ.

Παράδειγμα:

«Ἐκπετάσω τὸ δίχτυόν μου ἐπ' αὐτὸν» (Ἰεζεκιήλ 12,13).

(αβ) «**Καταδυσμός**» ὀνομάζεται ἡ ἐρήμωσι, ποὺ προκαλοῦν οἱ ἔχθροι.

Παραδείγματα:

«Κύριος τὸν κατακλύσιν κατωικεῖ» (Ψαλμός 28,10).

«Ὁ προσκαλούμενος τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης» (Ἰακώβ 5,8 καὶ 9,6), γὰρ νὰ δηλώσει τοὺς ἄσχυλους καὶ τὸ πλῆθος.

«Ἰπρασπιστὰ ἡμῶν, ἰδε, ὁ Θεός» (Ψαλμός 83,10).

«Ἐν τῇ σκίπῃ τῶν περὶ τῶν σου σκεπέσαις με» (Ψαλμός 16,8).

«Διεῖς τὰς πτέρυγας αὐτοῦ ἐδέξατο αὐτοῦς» (Δευτερονομίου 32,11).

Καὶ μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο παραμένει στὸ σχῆμα τῆς μεταφοράς.

(β) **Παράβολος.**

Παραδείγματα:

«Ἠγύπνησα, καὶ ἐνεμήην ὡς στροβίλον» (Ψαλμός 101,8).

«Ὡς πρόβατον» (Ἰσαΐου 53,7).

(γ) **Συγκρίσεις.** Τὸ σχῆμα αὐτὸ θέλει νὰ εἰκίσει τὰ παρόντα ἀπὸ τὰ παλαιὰ ἀνίλογα. λ.χ. συγκρίνει τὴ χάριτ τοῦ βαπτίσματος μὲ τὴ διάδοσι τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης (Ἀ' πρὸς Κορινθίους 10,1 ἐξ.).

(δ) **Συνεκδόχης.** Εἶναι τὸ σχῆμα ἐκείνο, ποὺ συμπρατίνει ἀπὸ τὸ μερικὸ τὸ γενικόν.

Παραδείγματα:

«Τὴν ψυχὴν μου ἐπέστρεψεν» (Ψαλμός 22,3), γὰρ νὰ δηλωθεῖ, κατὰ τὸν Ἀδριανόν, τὸ «εἰς ἐπανεφάρ».

«Ἐπι δὲ καί, ἡ σὰρξ μου κατασκηνώσει ἐπ' ἐλπίδα» (Ψαλμός 15,9), ἀντὶ νὰ πεῖ «ἐγὼ».

«Ἐκ γαστρὸς πρὸ ἐκασφόρου ἐγέννησέ σε» (Ψαλμός 109,3). Δέχεται, κατὰ τὸν Ἀδριανόν, ἀντὶ τοῦ «πρὸ πάσης τῆς κτίσεως».

16. «Εἶσι δὲ καὶ αὐτῆς γενικώτατα τῆροι».

17. «Κατὰ μεταφοράν ... τῶν ἰδιωμάτων αὐτῆς».

(ε) **Υποδείγματα**. Το σχήμα αυτό υπάρχει, όταν τὰ ποιητέα νοούνται δια τῶν οὐσιῶν υποδείγματων.

Παραδείγματα:

«Ἐγὼ βόω τὸν κτησάμενον» (Ψαλμῶν 1,3).

«Ἡ ἀστία [= πλάσγιος] ἐν τῷ οὐρανῷ ἔγνω τὸν καρπὸν αὐτῆς» (Ἱερμίου 8,7).

«Ἀνθρώπος τις οὐροδεσπότης» (κατὰ Ματθαίου 21,33).

«Ἀνθρώπου τινὸς πλουτίου» (κατὰ Λουκᾶν 12,16).

(στ) **Μετωνυμία**. Τὸ σχήμα αὐτὸ υπάρχει, ὅταν ὀνομάζει (νοεῖ) τὰ περιεχόμενα διὰ τοῦ περιεχόντος ἢ τοὺς οὐκ οὐκ ὄντας διὰ τῶν οὐκ οὐκ ὄντων. Περιπτώσεις ὀνομασίας (ἀποδόσεως) τοῦ περιεχομένου διὰ τοῦ περιεχόντος υπάρχουν πολλαῖς.

Παραδείγματα:

«Καὶ τὸ ποτήριόν σου μεθύσκον με ὡσεὶ χράτιστον» (Ψαλμῶς 22,5).

«Ὀλοβύζετε, πλοῖα Καρχηδόνας» (Ἱσαίου 23,1).

«Τὸ ποτήριον τῆς ἀδελφῆς σου πέσαι» (Ἰεζεκιήλ 23,32).

Σε πολλές περιπτώσεις δηλώνονται οἱ κάτοικοι διὰ τῶν οὐκ οὐκ ὄντων χώρων.

«Προσκαιέσεται τὸν οὐρανὸν ἄνω» (Ψαλμῶς 49,4).

«Ἰερουσαλήμ, Ἰερουσαλήμ, ἢ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας» (κατὰ Ματθαίου 23,37).

«Ἀγαλλιάσθε, νῆσοι πολλὰν» (Ψαλμῶς 96,1).

(ζ) **Εὐφημισμοὶ (κατ' ἀντίφαση ἢ κατ' ἀντίφαση)**. Εἶναι τὸ σχήμα ποὺ δηλώνει κάτι διὰ τῆς διαρτυρώσεως τοῦ ἀντιθέτου (κατ' εὐφημίαν).

Παραδείγματα:

«Ἐί μὴν εἰς πρόσωπὸν σε ἐβλόγησαν» (Ἰωβ 1,11-9,5). Λέγεται ἀντὶ τοῦ «βλάσφημοι».

Εὐλόγησε Θεὸν καὶ βασιλέαν (Ἦ Βασιλείων 20,10). Λέγεται ἀντὶ τοῦ «ῥέθριον, ἰάκωσον».

Εὐφρανόμενος ἔστω ὁ ἀνθρώπος ἐκείνος» (Ἱερμίου 20,15-16).

(η) **Κατὰ περίφραση**. Υπάρχει τὸ σχήμα τοῦτο, ὅταν λέγεται ἐκτενῶς ὁ,τι εἶναι ἴδιον νὰ λεχθῆι ἐν συντομίᾳ.

Παραδείγματα:

Καὶ ἰδοὺ ἀλλόφυλοι, καὶ τύπος, καὶ λαὸς τῶν Αἰθίοπων, οὗτοι ἐγεννήθησαν ἐκείνῳ ἀνιμὸς 86, 4).

(θ) **Κατὰ ἀνακεφαλαίωση**. Τὸ σχήμα αὐτὸ υπάρχει, ὅταν, πρὸς ἀποφυγὴν ἐκλήψεως τῶν προλεχθέντων, ἀναφέρεται σ' αὐτὰ μὲν παρατηρητικῆ πρόση.

Παραδείγματα:

Ἦτη ἢ βιβλίος γενέσεως οὐρανοῦ τε καὶ γῆς» (Ἰνεσέως 2,4). Παρόμοια σχήματα ἀπαντοῦν στὰ βιβλία τῶν Βασιλείων καὶ τοῦ «Ἀποστόλου».

Τὸ σημειολογικὸ σύστημα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης

(ι) **Καπαχρήσεως (κατ' ἀπόφραση)**. Τὸ σχήμα τοῦτο υπάρχει, ὅταν χρησιμοποιεῖται προσηγορία, ποὺ ἀνήκει σὲ ἄλλη χρήση.

Παραδείγματα:

«Φυλάξόν με, Κύριε, ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ» (Ψαλμῶς 16,8).

«Ἐν σοὶ τοὺς ἔχθρους ἡμῶν κεραιώμεν» (Ψαλμῶς 43,6).

«Ὁ στρατὸς ἐν ἰδασί τὰ ὑπερῶα αὐτοῦ» (Ψαλμῶς 103,3).

«Ὡς ὄφρος χυθίεσται ἐπὶ τὰ ὄρη λαὸς πολλὸς καὶ ἰσχυρός» (Ἰωβ 2,2). ἀναφέρεται στὴν ἀρχίδα.

(ια) **Προσωποποιᾶς**. Τὸ σχήμα αὐτὸ υπάρχει, ὅταν ἀποδίδονται πρόσωπα καὶ λόγοι σὲ ἀψυχα καὶ ἀνυπόστατα, δηλαδὴ ἀφηρημένους ἔννοιες.

Παραδείγματα (ἐπὶ ἀψύχων):

«Ἐπάθρητε, πλοῖα αἰῶνος» (Ψαλμῶς 23,7).

«Ὁι οὐρανοὶ δηρῶνται» (Ψαλμῶς 18,2).

«Προσφύμενα ἐπροσέβησαν τὰ ἔθνη» (Κριτῶν 9,8).

Παραδείγματα (σὲ ἀφηρημένους ἔννοιες):

«Δικαιοσύνη καὶ εὐσέβεια κατεβλήθησαν» (Ψαλμῶς 84,11).

«Ἐβάλεσε τὴν δίχην ἐν πυρὶ Κύριος» (Ἀμώς 7,4).

«Ἐρῶσε τὸν λίθον εἰς τὸ στόμα τῆς ἀνομιᾶς» (Ζαχαρίου 5,8).

«Ἐἶπεν ἡ σοφία, Κύριος, ἔκτισέ με» (Παροιμιῶν 8,22).

«Ἐγὼ (ἡ σοφία) ἤμην ἢ προσέλαβεν καθ' ἡμέραν» (Παροιμιῶν 8,30).

«Ἦ σοφία» «ὠκοδόμησεν ἑαυτῇ οἶκον» (Παροιμιῶν 9,1).

(ιβ) **Κατὰ σχηματισμὸν**. Τὸ σχήμα αὐτὸ ὑφίσταται, ὅταν γίνονται ἀφήγησις κατὰστάσεων μὲ σχήματα, ποὺ ἀνήκουν σὲ ἄλλη, ἀλλὰ σχηματικῶς σχετιζή σὺν νόησει.

Παραδείγματα:

«Παρόστη ἡ βασιλίσσα ἐκ δεξιῶν σου» (Ψαλμῶς 44,10).

«Ἰσταται ἡ πορτοφόλι χεῖρ ἐπὶ τὸ αὐτὸν» (Ψαλμῶς 97,8).

«Ὁι μαστοὶ σου ἀνωρθώθησαν, καὶ ἡ θειξ σου ἀνέτειλε σὺ δὲ ἦσθα γυμνὴ καὶ ἀσχημονοῦσα» (Ἰεζεκιήλ 16,7). Μὲ τοὺς μὲν μαστοὺς ἔνοεῖ κατὰ σχηματισμὸ τὰ ὄρη ἀπὸ τὸ σχήμα, ἐνῶ μὲ τις πρήγες τὴν εὐφορία.

Κατὰ σχηματισμὸν εἶναι καὶ τὸ ἀναφερόμενο στὴν ἰστορία τοῦ Ἰωβ περὶ τοῦ διαδύλου «παρὰσπῆσαι τὸν διάβολον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ» (Ἰωβ 1,6).

(ιγ) **Κατ' ἀλληγορίαν**. Τὸ σχήμα αὐτὸ υπάρχει, ὅταν λ.χ. ὀνομάζει τὸ ἄπειρο πλῆθος ὄδατα καὶ τὴν ἐπίστασίν-τους καταδύσιμο.

Παραδείγματα:

«Ἔσται ὡς τὸ ἔθλον τὸ περυσυμένον» (Ψαλμῶς 1,3).

18. Ὁ Ἀδάμ ἔχει «μαθαίν», ἐσοφάμενος.

Η ἀλλοτριωτική ἐπιθυμία τοῦ ὀνόματος τῆς Ἄγρας ἀπὸ τὸν ἀπόστολο Παῦλο (ἱερὸς Γαλάτας 4, 9.4).

(δβ) Καθ' ὑπερβολὴν Ὑπάρχει, ὅταν χρησιμοποιοῦνται, κατὰ πολὺ μεγαλύτερα ἀπὸ τὸ μέγεθος τῶν παραγματοῦν δεδομένων τῆς ἀφηγήσεως, γεγονόςτα, προσόντα ἢ καὶ ἐνεχόμενα.

Παραδείγματα:

« Ἀναβάνουσι ἕως τῶν οὐρανῶν » (Ψαλμὸς 106, 26). Λέγεται περὶ τῶν καινουργομένων, ὅταν συναντοῦν πρηνίμως.

« Πλὴν ὁ Θεὸς συνθήσει καρδιάς ἐχθρῶν αὐτοῦ » (Ψαλμὸς 67, 22).

« Λούσω καθ' ἐκαστην νύκτα τὴν κλίνην μου » (Ψαλμὸς 6, 7).

« Τὰ ὄρη ἐσκήρτισαν ὡσεὶ χρυσὸν » (Ψαλμὸς 113(114), 4).

« Τὰ ξύλα τοῦ ἄγρου ἐπικροτοῦσι τοῖς κλάδοις » (Ἡσαΐου 55, 12).

« Ἐυκωπότερον ἐστὶ κἀμῆλον » (κατὰ Ματθαῖον 19, 24, κατὰ Μάρκον 10, 25).

« Ὅτι ἔθνος ἀνέβη ἐπὶ τὴν γῆν μου ἰσχυρόν, οἱ δόντες αὐτοῦ λέοντες » (Ἰωήλ 1, 6). Λέγεται περὶ τῆς ἀκαθίας, σημεῖώνει ὁ Ἄδρανος.

« Ἀτηλόλοτριώθησαν οἱ ἀμαρτωλοὶ ἀπὸ μήτρας » (Ψαλμὸς 57, 4).

« Μὴ γνώτω ἡ ἀριστέρα σου τί ποιεῖ ἡ δεξιὰ σου » (κατὰ Ματθαῖον 6, 3).

« Εἰ ὁ ὀφθαλμὸς ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἐξέλθε αὐτόν » (κατὰ Ματθαῖον 5, 29).

« Ἐὰν υἱεὶς στατήσῃτε, οἱ λίθοι κεκορέζονται » (κατὰ Λουκᾶν 19, 40).

« Ἰώτα ἓν, ἢ μία κεφαλαία » (κατὰ Ματθαῖον 5, 18).

« Οἱ οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ παρελεύονταν » (κατὰ Ματθαῖον 5, 18).

(εε) Ἐμπανηγμῶ («κατ' ἐπιταθυσίαν»). Τὸ σχῆμα αὐτὸ ὑπάρχει, ὅταν κάποιος ὀμνῆι ἐπιτακτικῶς, ἀναφερόμενος στὴν ἀισχυρὴ ἢ τὸ κακόν. Παραδείγματα:

« Εὐγε, εὐγε, εἶδον οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν » (Ψαλμὸς 34, 21).

« Δαδὲ κίθαρην, πέσειουσιν πόλεις ... καλῶς κίθαρσον ... (10) καὶ γὰρ πόλις οὐκ ἔτι ἔσχηται ἐκ Καρχηδόνας » (Ἡσαΐου 23, 16 καὶ 10).

« Πόλις (πόρην) καλὴ καὶ ἐπιχαρῆς, ἠγουμενὴ φαρισαίων » (Ναοὺμ 3, 4).

« Ἐπὶ τῷ Κυρίῳ οὐκ ἐπίπαθες » (Σαφουίου 3, 2).

« Προφήτευσον ἡμῖν, Χριστέ, τίς ἐστὶν ὁ παίσας σε » (κατὰ Ματθαῖον 26, 68).

(ισα) Εἰρωνεῖας. Ὑπάρχει, ὅταν κάποιος σκώπτει τὴν εὐτέλειαν μὲ ἐπιάνους. Παραδείγματα:

« Δυναγάζετε αὐτῷ τοὺς δαίους αὐτοῦ » (Ψαλμὸς 49, 5).

« Ἄμπελος εὐκλιματούσα Ἰερουσαλήμ (= Ἰσραὴλ) » (Ἰσορὴ 10, 1).

« Πῶς ἐστὶν τὸ κατοικητήριον τῶν λέοντων, καὶ ... σκύμνος λέοντος » (Ναοὺμ 2, 12).

« Ἀσπίδες καὶ ἔχινα ἀσπίδων ... ἀηγιπτός ποσσέβαμιον » (Ἡσαΐου 30, 6).

« Ὁ ἄδης κάτῳθεν ἐπιγράνθη συναντήσας σου » (Ἡσαΐου 14, 9).

(ζδ) Σαρκασμοῦ. Ὑπάρχει, ὅταν θέλῃ κάποιος νὰ ἐπιανέσει μὲ ὑπερβολικὸ ἐξυρευλισμὸ.

Παραδείγματα:

« Ἐγὼ εἰμι σκαλίτης, καὶ οὐκ ἀνθρώπος » (Ψαλμὸς 21, 7).

« Ὅριστο τινος δαίκετι, βασιλεῦ; ὁρίσω ἐνός ψύλλου, καὶ ὁρίσω κυνὸς τεθηγός » (Α' Βασιλειῶν 24, 15).

(ηη) Ἀντιφάτος. Ὑπάρχει, ὅταν υποτίθεται τὸ ἀπαίμαστο τοῦ πράγματος.

Παραδείγματα:

« Τὸ ἀργύριον ἡμῶν ἀδοκίμων, οἱ κἀπηλοὶ σου μίσουσι τὸν οἶνον ὕδατος » (Ἡσαΐου 1, 22).

« Εἶπον παντὶ ὀνέω ... καὶ πᾶσι τοῖς θηρίαις » (Ἰεζεκιήλ 39, 17).

« Ἐξασοτεῖλαιτε φρέσκανα, ὅτι παρέστηκεν ὁ πρυγγτός » (Ἰωήλ 3, 13).

« Ἰδοὺ ἡ ἀξίγη ὑπὸ τὴν ρίζαν τῶν δένδρων κείται » (κατὰ Λουκᾶν 3, 9).

(θθ) Ἀπειθῆς. Ὑπάρχει, ὅταν διατυπώνεται ἀπειθὴ ἐν μέρους τοῦ Θεοῦ.

Παραδείγματα:

« Ἐὰν μὴ ἐπιστοσάφητε, τὴν ρομαζίαν αὐτοῦ σπλιδώσετε » (Ψαλμὸς 7, 13).

« Πάρησατε καρπὸν ἄξιον τῆς μετανοίας » (κατὰ Ματθαῖον 3, 8).

« Ἐκεῖ ἐστὶν ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ θρυγμὸς τῶν ὀδόντων » (κατὰ Ματθαῖον 22, 13).

(κα) Ἀποσιωπῆσεως. Ὑπάρχει, ὅταν ὀφίεται αὐτο-πειλῶς ἢ παραγμάτωσιν τῶν καλῶν καὶ τῶν κακῶν, ὅπως ἡ ἀιχμαλωσία καὶ ἡ ἐπιστροφή ἀπὸ αὐτῆν.

(καδ) Ἀποσιωπῆσεως. Ὑπάρχει, ὅταν δηλώνεται ἡ ἀνανέωσιν πρὸ τοῦ Θεοῦ.

Παραδείγματα:

« Καὶ ἐστὶν Ἰερουσαλήμ ἀγία, καὶ ἀλλοτριεῖς οὐ διελεύεσται δι' αὐτῆς οὐκ ἔστι » (sic) (Ἰωήλ 4, 17).

« Εἰ μὴ που παρανομήσαν, ἀπεισιώπησαν » (sic) (Ἰερεμίου 45, 27;).

« Ἐὰν μὴ τις γεννηθῆ ἔξ ὕδατος καὶ πνεύματος » (κατὰ Ἰωάννην 3, 5).

(κε) Περαιεσεως. Ὑπάρχει, ὅταν διαμαρτυρῶνται περὶ ἐπιτελούμενα τῆς θεόπνευστης Ἄγιας Γραφῆς, ἐκφορῶμενα, εἴτε μὲ λόγους, εἴτε μὲ πράξεις, συντελούντων στὴν πειράσει.

Τὰ εἶδη τῆς Γραφῆς. Ὁ Ἄδρανος σημεῖώνει ὅτι ὑπάρχουν δύο εἶδη τῆς θείας Γραφῆς, τὸ προφητικὸν καὶ τὸ ἱστορικόν. Κάθε εἶδος ἀπὸ αὐτὰ ἀποτελεῖται ἀπὸ τρεῖς χρόνους, τὸν παρωχημένον, τὸν παρόντα καὶ τὸν μέλλοντα. Στὸν παρωχημένον ἀνήκει ἡ διήγησις τοῦ Μωυσέως περὶ τῆς συγκροτήσεως τοῦ παντός (Δημιουργία). Στὸν ἐνεστώτα ἀνήκει ἡ διήγησις τοῦ Ἐλισσαίου πρὸς τὸν Γεζιὴ γὰρ τὸ χροσάρι, ποῦ τοῦ ὀδθῆκε. Στὸν μέλλοντα εἶναι τὰ διδῆα τῶν προφητῶν περὶ τῶν Ἐβραίων καὶ περὶ τῆς παρουσίας τοῦ Χριστοῦ, τὰ ὅποια περιελάμβανεν μὲ λόγους καὶ ὁρασιας (ὁράματα) καὶ ἔργα.

Παραδείγματα μὲ λόγους:

« Ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, λέγει Κύριος, καὶ διαθήσω τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ καὶ τῷ οἴκῳ Ἰούδα διαθήκην καινὴν » (Ἰερουζ. 38,31).

Παραδείγματα με' ὀπτασίαις:

« Καὶ ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ χεὶρ Κυρίου » (Ἰεζ. κη'λ. 3,22).

« Ἄναστήθησαν οἱ νεκροὶ » (Α' πρὸς Θεσσαλονικεῖς 4,16).

« Ἐβέβησαν ἕως οὐρου θρόνοι ἐτέθησαν » (Δανιήλ 7,9).

« Ἰδοὺ μετὰ τῶν νεφελῶν ὡς υἱὸς ἀνθρώπου ἐρχόμενος » (Δανιήλ 7, 13, κατὰ τὴν μετὰφραση τοῦ Θεοδοτίωνος).

Παραδείγματα με' ἔργα (στὴν περίπτωσι τοῦ Ἀδραάμ):

« Ἀδὲ μοι δάμαϊν ποιεῖσθεσαν καὶ αἶψα ποιεῖσθεσαν καὶ χροὶν ποιεῖσθεσαν, καὶ τρυγῶνα, καὶ περικτερέαν » (Γενέσεως 15,9).

« Ἀδὲ τὸν υἱὸν σου τὸν ἀγαπητὸν ὃν ἠγάπησας, τὸν Ἰσαακ » (Γενέσεως 22,2).

Τέλος, πρέπει νὰ υπογραμμισθεῖ ὅτι ἡ διάκρισι τῶν κειμένων τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης σὲ χεῖμενα ιστορικοῦ καὶ προφητικοῦ λόγου, ποὺ κάνει ὁ Ἀδραάμὸς με' βάση τὴ χρήση παρωχημένου ἢ μὴ χρόνου τοῦ ρήματος, δὲν ἀνταποκρίνεται στὶς συγκεκριμένες γνώσεις μας γιὰ τὴ λειτουργία τοῦ ἑβραϊκοῦ ρήματος. Οἱ προφητεῖες δὲν εἰσάγονται ὑπογεωμετρικά με' ἐνεστώτα ἢ μέλλοντα. Ἡ ἑβραϊκὴ ἀντιληψὴ περὶ χρόνου παραταταζοῦ ἢ ἀόριστο, δηλαδὴ με' παρωχημένο. Ἡ ἑβραϊκὴ ἀντιληψὴ περὶ τοῦ βεβαίου καὶ ἢ λεγόμενῃ ἀκοιλουθία τῶν χρόνων καθιστᾶ τὸ θέμα τοῦ χρόνου σύνθετο καὶ δὲν ἐξάφτα τὴ διάκρισι τῆς προφητείας ἢ τῆς ιστορίας ἀπὸ τὸ παρωχημένο ἢ μὴ τοῦ χρόνου. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ ἡ γενικὴ θέση τοῦ Ἀδραάμου πρέπει νὰ ἀναγνωσθεῖ με' ἐπιφύλαξη.

Βιβλιογραφία

- Πατριόπουλου Χρυσοστόμου, *Ἐρμηνευτικὴ ἐν Ἱεροσολύμοις 1900*.
 Οικονόμου Η. Β., «Τὸ χεῖμενον τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης κατὰ τὴν Α' ΚΑΨ-
 μεντος», *Θεολογία ΔΓ'* (1962) 600-626.
 Οικονόμου Η. Β., «Ἡ γλῶσσα», *Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρὶς τῆς Θεολογικῆς
 Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ΔΒ'* (1997) 265-279.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΕΤΗΡΙΣ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Τόμος ΔΗ'

Κοσμητεία:

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Β. ΣΚΟΥΤΕΡΗ

Τυπωτῶν ἀφιέρωμα εἰς

ΣΤΥΛΙΑΝΟΝ Γ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΝ
 ΝΙΚΟΛΑΟΝ ΕΥΘ. ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΝ
 Πρωτοπρ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΝ Μ. ΦΟΥΣΚΑΝ